

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Збірник матеріалів II Науково-практичної
конференції аспірантів та докторантів

17 липня 2024 року

Державна навчально-наукова установа “Академія фінансового управління”
Інститут післядипломної освіти
Рада молодих вчених ДННУ “Академія фінансового управління”

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Збірник матеріалів II Науково-практичної конференції аспірантів та докторантів
17 липня 2024 року

КИЇВ 2024

*II Науково-практична конференція аспірантів та докторантів
“Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення”;
17.07.2024*

3-12

УДК 657+657.6+336.221

JEL H20, H21, H22, M41, M42, M48

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ КОМБІНОВАНОГО ВИКОРИСТУВАННЯ

Рекомендовано до видання Вченою радою Державної навчально-наукової установи

“Академія фінансового управління” (Протокол № 13 від 26.12.2024)

Програмний комітет:

Олександр Любич – віце-президент ДННУ “Академія фінансового управління”;

Сергій Гасанов – директор Науково-дослідного фінансового інституту ДННУ “Академія фінансового управління”;

Яна Олійник – директор Інституту післядипломної освіти ДННУ “Академія фінансового управління”;

Олександр Барановський – професор Інституту післядипломної освіти ДННУ “Академія фінансового управління”;

Мар’я Кучерява – завідувач Центру впровадження результатів фінансово-економічних досліджень, голова Ради молодих вчених ДННУ “Академія фінансового управління”;

Ольга Кузьмінська – завідувач відділу аспірантури та докторантури Інституту післядипломної освіти ДННУ “Академія фінансового управління”

Організаційний комітет:

Лілія Коритник – головний бухгалтер – начальник відділу бухгалтерського обліку та кадрової роботи ДННУ “Академія фінансового управління”;

Сергій Бартош – керівник редакції Центру наукових фінансово-економічних експертиз ДННУ “Академія фінансового управління”;

Юлія Зборовська – начальник відділу планово-фінансового забезпечення, правової та господарської роботи ДННУ “Академія фінансового управління”;

Наталія Ткаченко – доцент Інституту післядипломної освіти ДННУ “Академія фінансового управління”;

Наталія Ухналь – завідувач науково-організаційного відділу Науково-дослідного фінансового інституту, заступник голови Ради молодих вчених ДННУ “Академія фінансового управління”;

Вікторія Хаустова – провідний економіст Інституту післядипломної освіти ДННУ “Академія фінансового управління”, секретар Ради молодих вчених, секретар організаційного комітету

3-12 Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення [Електронний ресурс] : зб. матеріалів II Науково-практичної конференції аспірантів та докторантів, 17 липня 2024 р. / ДННУ “Академія фінансового управління”. – Київ, 2024. – 60 с. ISBN 978-617-7509-20-1

У збірнику подано тези доповідей учасників II Науково-практичної конференції аспірантів та докторантів “Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення” (17 липня 2024 року).

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за науковий рівень публікації, обґрунтованості висновків, достовірність результатів, наявність плагіату несуть автори.

УДК 657+657.6+336.221

ISBN 978-617-7509-20-1

©ДННУ “Академія фінансового
Управління”, 2024

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА

Деніс ВОРОНІН	Розвиток сфери охорони здоров'я в умовах повномасштабної агресії та повоєнного відновлення	7
Андрій ГАТІЛОВ	Ефективність управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств в умовах ринку	7
Вікторія ГРИЦУН	Україна в НАТО	9
Володимир ГУБЕНКО	Розвиток ринку комерційної нерухомості в умовах воєнного стану	10
Олександр ЗОЗУЛЯ	Окремі аспекти оцінювання ефективності управління корпоративними правами державних підприємств із урахуванням несистемних ризиків	11
Костянтин ЛАГУНОВ	Таксономія індикаторів економічної безпеки	12
Володимир ЛЕВІН	Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення через упровадження безумовного базового доходу	13
Діана ЛЮБІЧ	Особливості управління інноваціями в повоєнний період	15
Максим В. ОЛІЙНИК	Наукові підходи щодо теоретичного осмислення реформування державного сектору в умовах євроінтеграції та сталого розвитку	16
Максим М. ОЛІЙНИК	Оцінювання ризиків у сфері фінансового моніторингу	17
Володимир ОМЕНЮК	Інноваційно-інвестиційна політика повоєнного відновлення та розвитку аграрного сектору України	18

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

Олександр АРЗУМАНЯН	Незалежні фіскальні інституції в довгостроковій перспективі у фінансовій системі України	20
Олександр БОРЩУК	Вплив банківської системи на резилієнтність економіки України в умовах збройної агресії	21

	та повоєнного відновлення	
Сергій ДОЛМАТОВ	Аспекти вдосконалення аналітичної системи банку в умовах війни	22
Роман МЯКОТА	Theoretical conceptualization and current trends of the regulation of public debt in the countries of the EU	25
Вадим ГУБАНОВ	Цифрові технології як конкурентна перевага банківської системи	26
Вадим БЕРЕЗОВИК	Оподаткування криптовалют: світова практика та ситуація в Україні	27
Тетяна ДМИТРЕНКО	Інвестиції в нематеріальні активи при формуванні креативної економіки	28
Андрій ЄРЕМЕНКО	Питання періодизації управління державним боргом в Україні	29
Олександр КУЦОВСЬКИЙ	Економічна сутність фіскальних ризиків	31
Володимир МАНІКАЛО	Специфіка аналізу ринкових цін на об'єкти нерухомості при здійсненні моніторингу заставного майна в Україні	32
Сергій ПЕТЕНКО	Стратегічні цілі у сфері приватизації банків державного сектору економіки	34
Євгеній ПИСТОГОВ	Удосконалення звітності державних банків України	35
Андрій СВИСТУН	Макропруденційний нагляд за управлінням проблемними активами державних банків в Україні	37
Євген СЛЮСАРЕНКО	Загрози та ризики фінансової безпеки небанківського фінансового ринку	38
Володимир СТАРИК	Модернізація фінансових механізмів забезпечення резилієнтності державних інституцій: досвід судової системи України	39
Євгеній ШАЛДЕНКО	Impact of monitoring of grant funding effectiveness	41
Олексій ШВИДКИЙ	Роль грантового фінансування наукової сфери у повоєнному відновленні України	42
Володимир ШУМАН		
РОЗДІЛ 3. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ		
Андрій АЗАРОВ	Перспективи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в контексті євроінтеграції	44
Андрій АНДРЕЄВ	Сучасні методи та технології проведення	45

*II Науково-практична конференція аспірантів та докторантів
“Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення”;
17.07.2024*

Євген ГУСАК	аудиту збитків, завданих війною Посилення резилієнтності економіки в умовах воєнного стану	46
Антон КОЗИРЯЦЬКИЙ	Аналітичне забезпечення управління операцій зі створення ІТ-продуктів	47
Артем КУЧЕРЯВИЙ	International experience in the field of cryptocurrencies regulation	48
Сергій ЛІСОВИЙ	Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств сфери ІТ у контексті сталого розвитку	49
Денис НАЗАРИНА	Економічна діяльність соціальних підприємств в Україні	50
Віталій НЕБІСЬ	Звітність підприємств про сталий розвиток як інструмент залучення фінансування	51
Володимир ПАЗИНИЧ	Напрями діагностики фінансового стану підприємств	52
Сергій СИДОРЕНКО	Досвід інших країн у сфері оподаткування для відновлення економіки після збройних конфліктів	53
Василь ЧУМАК	Питання імплементації Плану дій BEPS у національне податкове законодавство	54
Андрій ШВАГЕР	Аудит звітності зі сталого розвитку за принципами ESG	55
Володимир ШЕВЧЕНКО	Проблеми гармонізації податкової системи України зі стандартами ЄС	56
Денис ШИБКОЙ	Фінансова стабільність та роль міжнародної допомоги в умовах збройної агресії та повоєнного відновлення	57
Олександр ЯВОРСЬКИЙ	Підходи до акцизного оподаткування тютюновмісних виробів для електричного нагрівання в країнах ЄС: висновки для України	58

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА

РОЗВИТОК СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Денис Воронін

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

dentaldv@gmail.com

Сьогодні в цивілізованому світі розвиток сфери охорони здоров'я відбувається на основі людиноцентристської спрямованості. Населенню країни, кожному конкретному індивіду мають бути надані державні гарантії щодо отримання певного гарантованого пакета медичної допомоги. Вирішення цих питань потребує значних обсягів бюджетних коштів, які мають витрачатися ефективно, підзвітно, із застосуванням положень ціннісно-орієнтованого підходу.

В Україні помітний тренд до формування державної стратегії розвитку сфери охорони здоров'я на основі реалізації програмно-цільового підходу до фінансування розвитку сфери охорони здоров'я

Незважаючи на суттєві бюджетні обмеження, була прийнята Програма медичних гарантій – 2024, яка охоплює всі основні види медичної допомоги: первинну, спеціалізовану допомогу, екстрену, паліативну допомогу та реабілітацію. Програма медичних гарантій сфокусована на відновленні здоров'я та людського потенціалу: у 2024 р. вона включає 44 пакети послуг.

Водночас багато питань лишається невирішеними, зокрема щодо оптимізації розподілу коштів по регіонах країни, визначення розміру гарантованого державою пакета тощо.

Ключові слова: сфера охорони здоров'я, державна стратегія розвитку сфери охорони здоров'я, програма медичних гарантій, програмно-цільовий підхід.

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РИНКУ

Андрій Гатілов

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

gatilov.a16@gmail.com

Вступ. Успішна зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) підприємства відкриває нові можливості для розвитку бізнесу, розширення ринків збуту,

доступу до передових технологій та інвестицій. Проте нестабільність ринкового середовища, посилення конкуренції, політичні та економічні ризики створюють значні виклики для ефективного управління ЗЕД. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю пошуку шляхів підвищення ефективності управління ЗЕД вітчизняних підприємств для забезпечення їх конкурентоспроможності на світовому ринку.

Мета дослідження полягає в розробленні пропозицій щодо розбудови системи ефективного управління ЗЕД підприємств.

Методи. Основою дослідження є діалектичний підхід до пізнання специфіки ефективного управління ЗЕД. При висвітленні завдань оцінки ефективності управління ЗЕД підприємства застосовано методи індукції, дедукції, аналізу, синтезу, групування.

Основні результати. Ефективність управління ЗЕД підприємства є показником результативності управлінської діяльності в площині зовнішніх економічних операцій суб'єкта бізнесу, і визначається як відношення отриманих результатів від запровадження управлінських заходів у сфері ЗЕД до витрат, що здійснені для їх отримання. Оцінка ефективності управління ЗЕД підприємства здійснюється на основі системного підходу із застосуванням процедур комплексного аналізу якості менеджменту організації.

Пріоритетними заходами ефективного управління ЗЕД підприємства є: аналіз динаміки ЗЕД із визначенням сильних і слабких сторін в управлінні; оцінка якості виконання контрактних зобов'язань; коефіцієнтний аналіз основних якісних показників ЗЕД; аналіз ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів; аналіз ризиків ЗЕД; аналіз конкурентоспроможності експортної продукції; запровадження ефективних стратегій розвитку; оптимізація організаційної структури управління.

Висновки. Ефективність управління ЗЕД підприємства залежить від стану системи управління операційною, інвестиційною, фінансовою діяльністю суб'єкта господарювання та від його кадрового потенціалу. Згруповані заходи ефективного управління ЗЕД підприємства можуть слугувати основою напрацювання моделі оптимізації менеджменту ЗЕД бізнес-одиниці.

Ключові слова: ефективність, управління, зовнішньоекономічна діяльність, підприємство, аналіз, оцінка.

УКРАЇНА В НАТО

Вікторія Грицун

аспірантка

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

123viktoria.gritsun@gmail.com

Вступ. Відносини України з НАТО в умовах повномасштабного російського вторгнення. Ці відносини мають першочергове значення. Російська агресія в Україну не тільки суттєво вплинула на стан глобальної безпеки. Перед світом, і зокрема перед Організацією Північноатлантичного договору, постала проблема переосмислення сучасного міжнародного порядку.

Мета дослідження – розгляд відносин України та Організації Північноатлантичного договору в умовах російської агресії в Україну.

Методи: аналізу, індукції, аналогії, порівняння, оцінювання.

Основні результати. Внесок у створення спільного простору миру, стабільності та безпеки. НАТО у найсуворіший спосіб засуджує незаконну, невинуватену і неспровоковану загарбницьку війну, розв'язану росією проти України, яка істотно підриває євроатлантичну і глобальну безпеку і стабільність і становить тяжке порушення міжнародного права.

Відповідно, до зазначеного вище, у статті 10 “Про Євроатлантичну інтеграцію”, що до НАТО може вступити будь-яка “європейська держава, яка в змозі застосувати і здійснити внесок у підтримання безпеки у Північноатлантичному регіоні. Отже, враховуючи вище зазначене, глави держав і урядів ухвалили два документа, пов'язаних з подальшим розвитком програми “Партнерство заради миру”. Перший з них, “Політично-військова структура проведення операцій ПЗМ під проводом НАТО”, стосується питань участі країн-партнерів у процесі політичних консультацій та прийняття рішень, оперативному плануванні та організації управління майбутніми операціями під проводом НАТО, в яких вони братимуть участь. У другому документі, який називається “До партнерства у ХХІ столітті – вдосконаленого і більш дієвого партнерства”, розглядаються основні елементи, покликані зробити програму “Партнерство заради миру” (ПЗМ) більш дієвою.

Висновки. Наше бачення світу, в якому ми хочемо жити, є чітким: це світ, де панує повага до суверенітету, територіальної цілісності, прав людини і міжнародного права і де кожна країна вільна обирати свій шлях, світ, де немає місця агресії, примусу або саботажу. Ми співпрацюємо з усіма, хто поділяє ці цілі. Отже, фактичною єдиною гарантією безпеки України є її повноцінне членство в НАТО.

Ключові слова: НАТО, міжнародна безпека, російська агресія, Євроатлантична інтеграція України, боротьба з тероризмом, ООН.

РОЗВИТОК РИНКУ КОМЕРЦІЙНОЇ НЕРУХОМОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Володимир Губенко

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

vvg2052@gmail.com

Вступ. Ринок комерційної нерухомості в умовах воєнного стану стикається зі значними викликами. Зміни у попиті та пропозиції, орендних ставках, інвестиційній активності та безпеці об'єктів створюють нові реалії для вітчизняного бізнесу. Воєнний стан призводить до зниження попиту на нерухомість у небезпечних регіонах, водночас підвищуючи вимоги до безпеки та адаптивності об'єктів. Ці фактори вимагають від учасників ринку розроблення нових стратегій для успішного їх функціонування в умовах нестабільності.

Метою дослідження є виявлення основних тенденцій та трендів розвитку ринку комерційної нерухомості в умовах воєнного стану.

Методи: синтезу, аналізу, узагальнення, індукції та дедукції.

Основні результати. В умовах воєнного стану ринок комерційної нерухомості зазнав істотних змін. Попит на комерційну нерухомість знизився, особливо в регіонах, близьких до зони конфлікту, що призвело до збільшення вакантних площ. Це основний чинник, що впливає на розвиток бізнес-середовища сучасного міста. Орендні ставки є нестабільними: у деяких регіонах вони знизилися через скорочення попиту, в інших – зросли через підвищені ризики. Розвиток нових сегментів ринку відзначався збільшенням попиту на об'єкти з високим рівнем безпеки та можливістю швидкої адаптації під сучасні потреби бізнесу. Йдеться насамперед про екологічність, технологічну оснащеність і гнучкість використання комерційної нерухомості. Спостерігається зміна трендів в організації праці працівників, зокрема дистанційної роботи та коворкінгів. Інвестиційна активність теж зазнала змін: інвестори стали обережнішими, що призвело до зниження обсягу інвестицій у комерційну нерухомість, хоча інтерес до стабільних об'єктів залишається високим.

Висновки. Ринок комерційної нерухомості в умовах воєнного стану зазнає значних трансформацій, які вимагають адаптації та нових підходів до управління. Нестабільність і ризики впливають на попит і пропозицію, орендні ставки та інвестиційну активність. Бізнесу необхідно розробляти нові стратегії, враховуючи регіональні особливості та безпечні ризики. Підвищення рівня безпеки та гнучкості об'єктів є ключовим фактором для збереження рентабельності та конкурентоспроможності. Підтримка інвестицій і стимулювання розвитку ринку комерційної нерухомості з боку держави є важливими факторами для забезпечення його стабільності та подальшого розвитку в умовах воєнного стану.

Ключові слова: комерційна нерухомість, ринкова кон’юнктура, орендна ставка, інвестиції, воєнний стан.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ УРАХУВАННЯМ НЕСИСТЕМНИХ РИЗИКІВ

Олександр Зозуля

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

av_zozulya@ukr.net

Вступ. Оцінювання ефективності управління корпоративними правами державних підприємств є складним процесом, що потребує врахування різних факторів, включно з несистемними ризиками. Для забезпечення ефективності управління корпоративними правами, необхідно використовувати критерії, які враховують специфіку державних підприємств та зовнішні виклики, зокрема, несистемні ризики, що не залежать від загального ринкового стану.

Мета дослідження – вивчення, систематизація, узагальнення окремих аспектів оцінювання ефективності управління корпоративними правами державних підприємств з урахуванням несистемних ризиків.

Методи. Під час дослідження використано загальнонаукові й спеціальні методи: аналізу, синтезу, опису, порівняння, теоретичного узагальнення та абстрактно-логічний.

Основні результати. Оцінювання ефективності управління державними підприємствами та основні підходи управління державними підприємствами були закріплені в постановах Уряду, наказах Фонду державного майна України та, починаючи з 2008 р., в Законі України “Про управління об’єктами державної власності”. Оцінювання ефективності управління корпоративними правами державних підприємств із урахуванням несистемних ризиків включає кілька ключових критеріїв. По-перше, це фінансова стійкість, яка охоплює прибутковість, ліквідність і заборгованість. По-друге, ефективність управління активами, операційна ефективність, а також управління корпоративними правами, що передбачає транспарентність та звітність. Також важливими є управління ризиками, соціальна відповідальність, інвестиційна привабливість. Крім того, враховуються позиціонування на ринку і технологічна інфраструктура, що сприяють адаптивності підприємства до змін та інноваційного розвитку. Важливим є застосування МСФЗ, до вимог яких всі підприємства мають привести у відповідність стан свого бухгалтерського й податкового обліку, в т. ч. в частини обліку та використання основних засобів. Державні підприємства можуть

зіткнулися зі змінами в регуляторних рамках або політичному курсі, які впливають на їхню діяльність. Зазначимо, що в новому законі щодо корпоративного управління впроваджено декілька прогресивних норм, таких як заборона державним підприємствам передавати безоплатно своє майно, від 10% до 25% своїх активів продавати через електронні торги, запроваджено виплати дивідендів за ефективне управління, закріплено обов’язковість фінансових і стратегічних планів на 3–5 років. Новели нового закону можна оцінити, як перспективні, адже магістральна мета прийняття цього закону – приведення принципів корпоративного управління до міжнародних стандартів розвинених країн, забезпечення їх операційної автономії, нівелювання політичного впливу. Схвалення закону – одна з вимог для вступу в ЄС та отримання траншу від МВФ, також це є індикатором проєкту Плану для програми Ukraine Facility. Закон враховує принципи ОЕСР.

Висновки. Зазначені аспекти реформ, трансформації економіки та зміни корпоративних стандартів покликані вдосконалити стратегії й практики управління, що може позитивно вплинути на результативність державних підприємств.

Ключові слова: державні підприємства, управління корпоративними правами державних підприємств, несистемні ризики.

ТАКСОНОМІЯ ІНДИКАТОРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Костянтин Лагунов

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

konstantin.lagunov@telko.com

Вступ. Актуальність проблематики ідентифікації рівня економічної безпеки держави на основі науково-обґрунтованої таксономії індикаторів економічної безпеки обумовлюється посиленням впливу на економічну сферу держави фінансової глобалізації, ентропії в економічних процесах, воєнним станом. Важливо грамотно ідентифікувати індикатори економічної безпеки, як статистичні показники розвитку економіки країни, що надають докладну характеристику її економічній сфері.

Мета дослідження полягає в упорядкуванні класифікації індикаторів економічної безпеки.

Методи. Основою дослідження є діалектичний підхід. При уточненні таксономії індикаторів економічної безпеки застосовані методи індукції, дедукції, аналізу, синтезу, групування, порівняння.

Основні результати. Зміст процедури визначення рівня економічної безпеки

держави полягає в застосуванні методики інтегрального аналізу системи індикаторів. Розрахунок інтегрального індексу економічної безпеки здійснюється за даними визначення 9 середньозважених субіндексів – складових економічної безпеки: виробничої; демографічної; енергетичної; зовнішньоекономічної; інвестиційно-інноваційної; макроекономічної; продовольчої; соціальної; фінансової.

Фінансова безпека включає банківську безпеку, безпеку небанківського фінансового ринку, боргову, бюджетну, валютну, грошово-кредитну безпеки.

Розрахунок зазначених субіндексів економічної безпеки здійснюється на основі оцінки понад 130 окремих індикаторів, в основі розрахунку яких – статистичні дані, або дані, отримані за результатами опитування респондентів.

Заходи національної системи фінансового моніторингу сприяють посиленню фінансової безпеки та економічної безпеки держави загалом. Діяльність міжнародних міжурядових організацій у сфері боротьби з відмиванням коштів (зокрема, FATF, Базельського інституту управління, CPI Transparency International) спрямована на зміцнення глобальної економічної безпеки. Для оцінки рівня економічної (фінансової) безпеки держави важливу інформацію надають результати визначення Базельського AML індексу (ризик використання країни для відмивання коштів), та індексу сприйняття корупції, який класифікує країни за критерієм корумпованості.

Висновки. Розширено інформаційне забезпечення процедури визначення рівня економічної безпеки держави за рахунок потенційного врахування результатів визначення Базельського AML індексу та індексу сприйняття корупції. Вивчення міжнародної практики в цій сфері та обмін досвідом буде корисним задля запобігання ризикам, та прийняття відповідних заходів щодо дотримання національних інтересів.

Ключові слова: економічна безпека, фінансова безпека, індикатори, таксономія, аналіз.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ І ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЧЕРЕЗ УПРОВАДЖЕННЯ БЕЗУМОВНОГО БАЗОВОГО ДОХОДУ

Володимир Левін

докторант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

levin111999@gmail.com

Вступ. Державний бюджет України на 2024 р. передбачає значні витрати на оборону та соціальні потреби, що спричиняє суттєвий дефіцит бюджету. Хоч

українські олігархи є важливими платниками податків, їхніх внесків недостатньо для повного покриття потреб. Це зумовлює необхідність міжнародної фінансової підтримки, яка надається з різних країн світу, незалежно від їх економічного устрою.

Мета дослідження – аналіз впливу впровадження безумовного базового доходу (ББД) на забезпечення економічної стійкості України в умовах повномасштабної агресії та повоєнного відновлення, а також оцінка ролі міжнародної підтримки в цьому процесі.

Методи. Для проведення дослідження було застосовано методи аналізу та синтезу, абсолютних та порівняльних переваг, соціально-психологічні та організаційно-розпорядчі методи, синергетичний підхід. Використано матеріали з відкритих джерел, зокрема з офіційних сайтів Міністерства економіки України, Світового банку та інших міжнародних організацій.

Основні результати. Українські олігархи, такі як Ринат Ахметов, Віктор Пінчук, Петро Порошенко та ін., роблять значні податкові внески, але вони не можуть повністю забезпечити фінансування державного бюджету. Загальний обсяг Державного бюджету України на 2024 р. становить (у дол. США) 46,1 млрд, з яких 12,79 млрд спрямовано на соціальний захист, 5,54 млрд – на охорону здоров'я, 4,88 млрд – на освіту та інші витрати. Дефіцит бюджету становить 42,85 млрд дол. США. Для покриття цього дефіциту Україна потребує зовнішньої фінансової підтримки в розмірі 41 млрд дол. США.

Міжнародна фінансова допомога значно перевищує внески українських олігархів. Наприклад, Ринат Ахметов пожертвував більше 100 млн дол. США на оборонні та гуманітарні потреби, тоді як міжнародна допомога, зокрема від США та ЄС, становить мільярди доларів. Основними платниками податків в Україні є великі державні та приватні компанії, такі як Нафтогаз України, Укргазвидобування, Philip Morris Ukraine, Б.А.Т.-Прилуки, Енергоринок, Укрнафта, JT International Ukraine, Енергоатом, Нафтогазвидобування та Укртатнафта.

Висновки

1. Обмежені можливості олігархів: незважаючи на значні податкові внески, українські олігархи не можуть забезпечити повне фінансування державного бюджету. Економічні втрати через війну додатково обмежують їхні фінансові можливості.

2. Ключова роль міжнародної підтримки: основним джерелом підтримки України є люди з різних країн світу, які надають допомогу українському народу. Міжнародна фінансова підтримка значно перевищує внески олігархів і є критично важливою для забезпечення фінансової стабільності та покриття дефіциту бюджету.

3. Міжнародна солідарність: люди з різних країн, незалежно від їх економічного устрою, об'єднані бажанням допомогти Україні. Ця міжнародна

солідарність є важливим фактором у подоланні викликів, з якими стикається Україна.

4. Впровадження безумовного базового доходу: для забезпечення економічної стабільності та створення нових можливостей для громадян після війни необхідно впровадити безумовний базовий дохід. Це дасть змогу повернути людей до мирного життя, стимулювати створення нових виробництв, робочих місць і в подальшому збільшення податкових надходжень.

Ключові слова: безумовний базовий дохід, резилієнтність економіки, міжнародна підтримка, олігархи, державний бюджет, соціальний захист, фінансова стабільність, економічні реформи.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Діана Любіч

аспірантка

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

luybichdi@ukr.net

Нормативно-правове забезпечення управління інноваціями базується, по-перше, на положеннях Закону України “Про інноваційну діяльність”, по-друге, на визначенні функціями управління інноваціями загальних функцій управління виробництвом: планування, організація, мотивація, контроль і регулювання.

В умовах збройного конфлікту, започаткованого повномасштабною агресією росії проти України, виникли нові обставини розгляду реальних процедур управління інноваціями з обов’язковим використанням системного, ситуаційного, процесного і функціональних підходів, насамперед, процедур управління інноваціями, які пов’язані з розгортанням і укріпленням мілітаризації національного господарства.

Наявною стала необхідність визначення ієрархічності управління інноваціями від єдиного центру до конкретних підприємств, охоплених схемами виробничо-технологічної кооперації. Ієрархічність управління бачиться у визначенні форм повоєнного відтворення виробничого потенціалу підприємств: удосконалення і модернізація; реконструкція з приростом або без приросту потужностей; принципово нове будівництво.

Вихідними умовами прийняття державних і відомчих рішень щодо інновацій стає визначення структури фінансових активів підприємств оборонного комплексу, яка повинна передбачати узгоджено пропорцій багатуокладних форм власності суб’єктів господарювання.

У сфері підвищення обороноздатності держави доцільним стане розроблення

національних інноваційних проєктів за видами озброєння з одночасною інвентаризацією потенційних підприємств учасників. Структура ієрархічності національних інноваційних проєктів бачиться наступною: контрольний пакет акцій (50% +1) – державна власність; до 30 % – вітчизняним і іноземним інвесторам на основі трансферу технологій; до 20% – іншим акціонерам.

Ключові слова: інновації, Закон України “Про інноваційну діяльність”, управління інноваціями.

НАУКОВІ ПІДХОДИ ЩОДО ТЕОРЕТИЧНОГО ОСМИСЛЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Максим В. Олійник

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

oliinykmax2000@gmail.com

Вступ. Європейський вибір України зумовлює необхідність подальшого теоретичного осмислення реформ, які спрямовані на забезпечення ефективності діяльності державних підприємств. Це обумовлює значну увагу до цих аспектів з боку науковців. На першому плані таких досліджень знаходяться питання змін та наслідків, які викликані глобальними процесами та їх впливом на державний сектор; його реформування; створення та удосконалення законодавчої бази регулювання діяльності державних підприємств; значення, ролі та складу суб’єктів, які формують політику управління діяльністю державних підприємств. Зазначене обумовлює актуальність вивчення наукової думки за згаданими напрямками.

Мета дослідження – вивчення наукових підходів щодо теоретичного осмислення реформ, які спрямовані на забезпечення ефективності діяльності державних підприємств в умовах євроінтеграції та сталого розвитку.

Методи: інституціональний та описовий аналіз; дедукція, синтез та узагальнення отриманих результатів.

Основні результати. Головними факторами, які формують дослідницькі пріоритети досліджень з питань діяльності державних підприємств виступають з одного боку, глобалізація сучасного світу, що призводить до необхідності осмислення її впливу на реформування державного сектору, з іншого боку – це зростання кількості та значення міжнародних неурядових та міжурядових організацій, які формують міжнародну політику з питань управління державними підприємствами.

Висновки. Чинники, які визначають тенденції розвитку наукового знання

про реформування державного сектору, обумовлюють спрямованість наукової роботи щодо різноманітних питань функціонування державних підприємств, зокрема, щодо вивчення інститутів та інституцій, які формують інституціональне середовище управління в цій сфері, визначення аспектів, які виступають як головна умова змін інститутів та розвитку державного сектору економіки в особливих умовах.

Ключові слова: державні підприємства, державний сектор, інститут, інституція, теоретичні засади.

ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ У СФЕРІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Максим М. Олійник

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

oleynik_mv@ukr.net

Вступ. Ризики відмивання коштів перешкоджають економічній безпеці як конкретної юрисдикції, так і в глобальному вимірі. Запобіжні заходи генеруються в системі фінансового моніторингу на основі ризик – орієнтованого підходу. Управління ризиками відмивання коштів здійснюється за напрямками: ідентифікація ризиків; оцінка ризиків; запобігання та протидія ризикам.

Мета дослідження полягає в упорядкуванні критеріїв оцінки ризиків у системі фінансового моніторингу.

Методи. Дослідження ґрунтується на діалектичному підході до пізнання економічних об’єктів. При висвітленні критеріїв оцінки ризиків відмивання коштів застосовані методи індукції, дедукції, аналізу, синтезу, групування, порівняння.

Основні результати. Критерії оцінки ризиків антивідмивної сфери відповідно до складових системи фінансового моніторингу класифіковано за трьома групами: ознаки оцінки ризик-профілю суб’єкта первинного фінансового моніторингу; критерії оцінки ризик-профілю клієнта; критерії ризик-орієнтованого підходу суб’єкта державного фінансового моніторингу. Така класифікація забезпечує належний інформаційний супровід управління ризиками в системі фінансового моніторингу.

Оцінка ризиків, як основа ризик-орієнтованого підходу, забезпечує можливість розроблення стратегій мінімізації ризиків та заходів протидії. Актуальним є завдання розбудови організаційного забезпечення ризик-орієнтованого нагляду для суб’єктів державного фінансового моніторингу на основі розуміння ризиків та заходів, спрямованих на зниження їх рівня.

Висновки. Запропоновано ідентифікацію критеріїв оцінки ризиків у системі

фінансового моніторингу за групами: критерії оцінки ризик-профілю суб'єкта первинного фінансового моніторингу; критерії оцінки ризик-профілю клієнта; критерії ризик-орієнтованого підходу суб'єкта державного фінансового моніторингу, що сприятиме досягненню організаційних цілей системи запобігання та протидії через оптимізацію інформаційного забезпечення управління ризиками. Ризик-орієнтований підхід у наглядовій діяльності суб'єктів державного фінансового моніторингу посилить ефективність заходів системи запобігання і протидії; його запровадження сприятиме гармонізації національного нормативно-правового забезпечення фінансового моніторингу з міжнародними рекомендаціями.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, ризик, оцінка, відмивання коштів, суб'єкт державного фінансового моніторингу.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Володимир Оменюк

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

v_omenyuk@ukr.net

Вступ. Незважаючи на складні часи аграрний сектор має потенціал для відновлення, стимулювання загального економічного зростання та забезпечення українського населення продовольством.

Мета дослідження – аналіз інноваційного забезпечення аграрного сектору для повоєнного відновлення.

Методи: системний та аналітичний.

Основні результати. Основними викликами інноваційного розвитку аграрних підприємств є:

- зниження обсягів сільськогосподарської діяльності спричинений бойовими діями;
- обмежене власне фінансування, зосереджене в основному на закупівлі насіннєвого матеріалу, хімікатів та оновленні машино-тракторного парку та обладнання;
- низька кредитоспроможність аграрних підприємств;
- дефіцит висококваліфікованих кадрів здатних реалізувати інноваційні проєкти.

Відповідно до звіту RDNA3, пріоритетні середньострокові та довгострокові потреби в інвестиціях аграрного сектору (у 2024–2033 роках) становлять 50,8 млрд євро. Найбільш термінові інвестиції включають відновлення пошкоджених

активів, підтримку відновлення сільського господарства шляхом вирішення проблем із ліквідністю, орієнтація на товари з вищою доданою вартістю та експортоорієнтованість, інвестування у стійкіші сорти та в інтегровані продовольчі та енергетичні системи, а також зміцнення державних установ у секторі сільського господарства для ефективної підтримки відновлення та відбудови.

Ключовими інноваційно-інвестиційними потребами для повоєнного відновлення аграрного сектору мають бути:

- ліквідація негативних наслідків війни шляхом очищення та відновлення пошкодженої інфраструктури та об'єктів;
- підтримка відновлення протягом кількох виробничих сезонів для допомоги відбудови виробництва сільськогосподарської продукції шляхом розширення фінансової підтримки фермерам;
- розширення фінансової підтримки для виробників у секторах із вищою доданою вартістю;
- фінансова підтримка з одночасним доступом до сучасних інноваційних рішень;
- реформа системи сільськогосподарського консультування;
- підтримка довгострокового відновлення обсягу сільськогосподарського виробництва для підвищення рівня інноваційного розвитку, інтеграції енергетики та продовольства, а також екологічної та соціальної сталості згідно з програмою сталого розвитку.
- розширення інвестицій та розвиток потенціалу у державних установах та інших пріоритетних секторах, необхідних для оцінки відповідності фітосанітарним нормам, включно з цифровізованими лабораторіями для ветеринарії та фітосанітарії, ґрунтознавчими дослідженнями для точного землеробства, впровадженням стійких сортів, систем контролю та сертифікації продукції.

Висновки. Необхідними напрямками інноваційного розвитку є поглиблений аналіз інновацій на основі потреб аграрного сектору та довгострокові інвестиції для ефективної підтримки відновлення та відбудови.

Ключові слова: аграрний сектор, відновлення, інновації, інвестиції, забезпечення, розвиток.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

НЕЗАЛЕЖНІ ФІСКАЛЬНІ ІНСТИТУЦІЇ В ДОВГОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Олександр Арзуманян

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

alexandr.arzumanyan@gmail.com

Фінансова система України останні роки балансує на гранично встановлених нормах, загальний державний борг постійно зростає. Також надзвичайне навантаження на фінансову систему зумовлено повномасштабним російським вторгненням. Отже, зростаючий державний борг і майбутній тиск на витрати після закінчення бойових дій призведуть до збільшення уваги до довгострокової фінансової стабільності. Сприяючи розумінню громадськістю цих викликів і наслідків бездіяльності, незалежні фінансові інституції можуть допомогти сформувати політичну волю до дій, які повернуть державні фінанси на стійкіший шлях розвитку.

Незалежні фінансові інституції (НФІ) є ключовим інструментом для забезпечення довгострокової фінансової стабільності України. Їх запровадження дасть змогу підвищити прозорість фінансової політики, зменшити політичний вплив на управління державними фінансами і створити умови для стійкого економічного розвитку в умовах зростання боргового навантаження та післявоєнного відновлення. Застосування європейських практик управління сприятиме інтеграції України в ЄС та ефективному використанню ресурсів для довгострокового відновлення економіки.

Є кілька основних принципів, за якими працюють НФІ¹:

- незалежність – відокремленість від політичного впливу, що дає можливість об’єктивно оцінювати фінансову політику держави;
- прозорість та достовірність – держава і суспільство мають бути обізнані з фінансовими питаннями, тому інституції оприлюднюють результати аналізу та звіти, публікують отримані дані;
- контроль та моніторинг – НФІ здійснюють моніторинг виконання бюджету та реалізації фінансової політики, проводять консультації і надають рекомендації для її покращання, виявляють проблеми та можливі ризики;
- науковий підхід – використовують статистичні дані та економічні моделі для аналізу, забезпечуючи цим обґрунтованість своїх висновків.

¹ Створення незалежної фінансової установи в Україні – міжнародний досвід. URL: <https://ces.org.ua/policy-brief-on-the-establishment-of-an-independent-fiscal-institution/>

МВФ та ЄС убачають у незалежних фіскальних установах можливість покращити стійкість фінансової системи за допомогою відповідальніших політичних рішень на базі рекомендацій НФІ.

Оскільки Україна перебуває на шляху до членства в ЄС, а європейські практики урядування дають змогу говорити з іншими країнами-членами однією мовою і демонструвати високий рівень відповідальності, питання збалансованої фіскальної політики після війни стане надзвичайно важливим через високий рівень боргу, що утворився через агресію рф. Своєчасним рішенням було б розглянути питання створення НФІ та впровадити прийняті в єврозоні практики підтримки бюджетної стійкості. Однак жорстких зобов'язань у створенні НФІ для вступу до ЄС немає.

Ключові слова: фінансова система, незалежні фіскальні інституції (НФІ), стійкість, фіскальна політика.

ВПЛИВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА РЕЗИЛІЄНТНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Олександр Борщук

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

alexbor1989@gmail.com

Вступ. У період повномасштабної агресії банківська система України виконує ключову функцію підтримки макроекономічної стабільності. Через високий рівень ризику приплив іноземних інвестицій зупинений, що підсилює необхідність внутрішнього фінансового ресурсозабезпечення. У цих умовах стійкість банківської системи стає критичним чинником економічної резилієнтності.

Мета дослідження – аналіз особливостей функціонування банківської системи України під час війни, визначення її ролі у підтримці економічної стабільності та потенціалу впливу на процес повоєнного відновлення.

Методи. Застосовано методи аналізу та синтезу, порівняльний аналіз для оцінки впливу банківської системи на економіку. Використано статистичний аналіз динаміки фінансових показників банків та метод кейс-стаді для дослідження ефективності їхніх кризових стратегій.

Основні результати. Дослідження підтверджує, що під час війни банківська система виступає основним інструментом акумулювання внутрішніх ресурсів та спрямування їх на пріоритетні потреби держави. Зокрема:

1. *Роль державних банків.* Вони забезпечують фінансування критичних

секторів економіки, таких як оборонний комплекс, енергетика, та сільське господарство. Також впроваджуються державні програми пільгового кредитування для підтримки малого та середнього бізнесу, іпотечні програми для підтримки будівельної галузі.

2. *Майбутня роль банків іноземних банківських груп.* Попри обмежену діяльність під час війни, у післявоєнному відновленні вони мають відіграти важливу роль у залученні іноземних інвестицій, сприяючи відновленню виробництва, модернізації інфраструктури та інтеграції України у глобальну фінансову систему.

3. *Зростання цифровізації.* Війна прискорила трансформацію банківських послуг через цифрові канали. Це дало змогу мінімізувати операційні ризики та забезпечити доступ клієнтів до фінансових сервісів у віддаленому форматі.

4. *Кредитна активність.* Незважаючи на ризики, зберігається певний рівень кредитування, хоча акцент зміщено на забезпечення ліквідності державного сектору.

5. *Ризик-менеджмент.* Банки адаптували політики управління ризиками, зокрема шляхом оптимізації активів і підвищення рівня резервів під кредитні ризики.

Відсутність іноземних інвестицій підвищує значення національних фінансових інститутів у забезпеченні макроекономічної стабільності та створенні умов для подальшого відновлення економіки.

Висновки. Банківська система України демонструє високу здатність до адаптації в умовах війни, сприяючи економічній стійкості. Її трансформація створює основу для відновлення економіки, однак у повоєнний період критичним стане відновлення довіри міжнародних інвесторів та інтеграція у глобальну фінансову систему.

Ключові слова: банківська система, економічна резилієнтність, військова агресія, повоєнне відновлення, державні банки, іноземні інвестиції, цифрові сервіси.

АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ БАНКУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сергій Долматов

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

serg.post@gmail.com

Внаслідок вторгнення РФ у лютому 2022 р. в країні змінились звичайні умови життя та діяльності всього, включно з банківською діяльністю. Постійні

бомбардування території України, блекаути, втрата кваліфікованого персоналу та інші супутники війни створили нові суттєві виклики для роботи банків у цілому. До стандартного переліку передумов до модернізації наявної інфраструктури банку у вигляді забезпечення відповідної обчислювальної потужності, безперервності роботи банківських сервісів, автоматизації процесів, додалися критично важливі завдання щодо оптимізації системи резервного копіювання та відновлення, масштабування системи збереження даних, модернізації наявної інженерної інфраструктури центру обробки даних, забезпечення максимально потрібної швидкості їх передачі та оперативності відновлення роботи сервісів на резервному майданчику в разі будь-яких кризових обставин та перебоїв¹.

Якщо говорити про аналітичну систему банку, яка є критично важливою, особливо в умовах кризових ситуацій, то треба зазначити, що для неї, як і для інших критичних систем банку, виникають виклики, пов'язані із забезпеченням підтримки стабільності та безперервного функціонування аналітичної системи для спроможності здійснення аналізу великих обсягів даних з метою забезпечення оперативного прийняття стратегічних рішень.

Основні елементи аналітичної банківської системи

1. *Система збору даних.* Забезпечує агрегування інформації з різних джерел (операційні системи, банкомати, платіжні платформи тощо). В звичайних умовах дані у сховище додаються один раз на день. Але зараз це не може забезпечити адекватно швидкої реакції на непрогнозовані зміни в сучасних умовах, зокрема для аналізу кредитних ризиків, актуального прогнозування та безпеки операцій. Тобто, існує нагальна потреба у забезпеченні доставки даних до аналітичного сховища із мінімальною затримкою. Для цього можна розглянути варіант переходу від ETL- до CDC-реплікації даних з операційних систем у сховище в режимі “майже онлайн”.

2. *Сховища даних.* Зважаючи на ризики фізичного знищення або пошкодження серверів, українські банки дедалі частіше використовують або розподілені географічно дата центри, або хмарні технології для зберігання даних. Крім основних переваг використання хмарної інфраструктури (як то швидка масштабованість, висока доступність, сумісність з новітніми технологіями) існують дуже суттєві недоліки, що присутні при використанні хмар, як то питання безпеки та конфіденційності, регуляторні вимоги та незрівнянно великі витрати, особливо якщо йдеться про великі обсяги інформації, що там зберігається.

3. *Аналітичні інструменти.* До таких інструментів належать платформи для аналізу великих обсягів даних (Big Data), інструменти штучного інтелекту та машинного навчання для прогнозування ризиків і поведінки клієнтів. Під час

¹ Комплексна реновація IT-інфраструктури банку, що відповідає вимогам часу. IT інтегратор. URL: <https://it-integrator.ua/projects/kompleksna-renovatsiia-it-infrastruktury-banku-shcho-vidpovidaie-vymoham-chasu>

війни такі інструменти допомагають банкам оперативно адаптувати стратегії кредитування, управління ризиками та питання безпеки.

4. *Звітування та візуалізація даних.* Система звітування (на основі таких BI платформ як PowerBI, Tableau, QlikView) дає змогу формувати звіти про фінансові ризики, ліквідність і інші показники для керівництва банку та регуляторів. Автоматизація звітів спрощує моніторинг змін і дає змогу швидко реагувати на нові виклики. Для вирішення проблеми постійної доступності такі платформи теж повинні бути відповідно масштабовані або винесені в хмару.

Безперебійна робота та відмовостійкість: критичні аспекти в умовах війни

Відмовостійкість у банківській аналітичній системі є надзвичайно важливою, адже воєнні дії призводять до регулярних пошкоджень інфраструктури, перебоїв з електропостачанням та збоїв у телекомунікаційних системах. Одним із рішень щодо забезпечення безперебійної роботи інфраструктури банку є міграція у хмари. Однак, для деяких систем банку, зокрема аналітичної системи, що працює на основі сховища даних (data warehouse), це буде досить дорогим рішенням, з огляду на гігантські розміри аналітичної бази даних, оскільки в такій базі зберігається дуже багато історичних даних з усіх інформаційних систем банку за багато років. Якими ж тоді можуть бути основні концепти побудови архітектури таких систем “на землі” для забезпечення безперебійної роботи та відмовостійкості?

Безперебійну роботу та відмовостійкість можна забезпечити завдяки таким заходам:

- Резервне копіювання бази даних аналітичного сховища даних. Незважаючи на дуже великий розмір бази даних операцію резервування та відновлення (у випадку технічного збою або атаки) треба зробити досить швидкою. Це можливо досягти за допомогою інтеграції з апаратним забезпеченням, зокрема, використовуючи технологію дискових стійок snapshot, яке дає змогу створити миттєвий знімок стану бази даних на момент резервування. Знімок бази даних це, по суті, статичне подання вихідної бази даних, в режимі read-only. Ключовий принцип полягає в тому, що знімок завжди буде відповідати цілісному стану вихідної бази даних, як на момент створення знімка¹. В результаті, процес копіювання значно пришвидшується оскільки знімок стану створюється миттєво, а вплив на продуктивність системи мінімізується.

- Дублювання даних за допомогою постійної апаратної синхронізації даних у декількох географічно віддалених локаціях мінімізує ризик втрати інформації та вирішує питання постійної доступності. До того ж це дає змогу

¹ Database Snapshots: How Do They Work? Medium. URL: <https://medium.com/@nebulagraph/database-snapshots-how-do-they-work-f19bf490ece3>.

зберігати резервні копії даних у декількох дата-центрах, що зменшує загрозу втрати даних.

- Системи безпеки та шифрування даних для захисту від можливих кібератак, які в умовах війни значно частішають.

Масштабування та його значення

Наявність кількох дата-центрів у різних географічних регіонах підвищує стійкість до відмов, спричинених можливими пошкодженням, відключенням електроенергії чи збоями в одній конкретній локації. При розподілі навантаження між дата-центрами можлива автоматична передача обробки даних з одного центру до іншого у разі збою, що дає змогу забезпечити безперервність роботи. Також слід зазначити, що географічний розподіл сприяє використанню технологій, які забезпечують горизонтальне масштабування (розширення потужностей шляхом додавання нових серверів).

Висновки. Аналітична система банку в умовах повномасштабної війни в Україні для забезпечення її безперебійної роботи має бути високовідмовостійкою та масштабованою. Забезпечення безперервності операцій, надійного захисту даних та своєчасної належної аналітичної інформації сприяє адаптації банківської сфери до сучасних викликів та підтримці їх стабільності, а отже, і фінансової стабільності країни.

Ключові слова: банки, банківська сфера, аналітична система банку, дата-центри, відмовостійкість.

а

THEORETICAL CONCEPTUALIZATION AND CURRENT TRENDS OF THE REGULATION OF PUBLIC DEBT IN THE COUNTRIES OF THE EU

Роман Мякота

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

myakota.roman@gmail.com

Вадим Губанов

незалежний дослідник

м. Київ, Україна

vading78@gmail.com

Introduction. Public debt is an important financial indicator that determines the stability of public finances and the potential for economic development of countries. In the EU, the issue of public debt regulation has become particularly relevant in the context of global economic instability. Studying the theoretical foundations and modern trends of public debt regulation in the EU is important for the development of effective public finance management policies.

Objective of the study. The purpose of this study is to analyze the theoretical concepts and modern trends of public debt regulation in the EU countries, as well as to identify the main challenges and prospects in this area.

Methods. The study is based on the application of a systematic approach, which includes the analysis of scientific literature, EU regulations, statistical data and reports of international organizations. The methods of comparative analysis, synthesis and modeling are used to determine the main trends and assess the effectiveness of the regulation of the public debt.

Main results. The analysis showed that the main theoretical approaches to the regulation of public debt are Keynesian and neoclassical. In EU countries, there are significant differences in approaches to public debt management, in particular, within the framework of the Stability and Growth Pact and fiscal policy. Recent trends include the strengthening of control over public finances, the introduction of financial stability mechanisms, such as the European Stabilization Mechanism, and the development of integration processes in the field of fiscal policy.

Conclusions. Regulation of public debt in EU countries remains a complex and multifaceted task that requires a balanced approach to public finance management. Considering the current trends, it is important to strengthen the coordination of fiscal policy and improve financial stability mechanisms to ensure sustainable economic development. Further studies should focus on analyzing the effectiveness of existing mechanisms and developing new approaches to public debt regulation.

Keywords: public debt, EU, regulation, fiscal policy, public finances.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК КОНКУРЕНТНА ПЕРЕВАГА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Вадим Березовик

к. е. н., докторант

ДННУ “Академія фінансового управління”

директор ТОВ “Профін консалтінг”

м. Київ, Україна

vadym.berezovyk@icloud.com

Вступ. Актуальність дослідження обумовлена світовою тенденцією до впровадження цифрових технологій у фінансову сферу та широким використанням дистанційних каналів продажу банківських продуктів з метою зниження операційних витрат, підвищення конкурентоспроможності та для задоволення потреб клієнтів у надійних, швидких і дешевих послугах.

Мета дослідження – визначення переваг цифрових банківських технологій

при обслуговуванні різних категорій клієнтів та впливу диджиталізації на операційну ефективність комерційних банків.

Методи: бібліографічний аналіз, синтез, узагальнення.

Основні результати. Досліджено сучасні тенденції впровадження цифрових технологій у комерційних банках, заміщення дистанційним банкінгом традиційної філіальної мережі та вплив цих процесів на операційну прибутковість банківських установ. Розглянуті різні цифрові сервіси банків – мобільний банкінг, інтернет-банкінг, програмно-технічні комплекси самообслуговування як різновиди доступу до банківських послуг та сервісів для юридичних та фізичних осіб в режимі 24 години, 7 днів на тиждень. Впровадження в Україні концепції відкритого банкінгу дає змогу фінансовим небанківським установам надавати банківські послуги, посилюючи конкуренцію на фінансовому ринку. Розглянуто види комерційних банків за бізнес-моделями ведення бізнесу.

Висновки. Цифрові технології, штучний інтелект і машинне навчання активно використовуються для покращання банківських продуктів, персоналізації клієнтських сервісів та в ризик-менеджменті. Диджиталізація сприяє підвищенню прибутковості банківських установ.

Ключові слова: банківський продукт, дистанційне обслуговування, мобільний банкінг, інтернет-банкінг, цифрові технології, канали дистрибуції.

ОПОДАТКУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ: СВІТОВА ПРАКТИКА ТА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Тетяна Дмитренко

к. е. н., ст. дослідник, докторант
ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна
tatianadmytrenko@gmail.com

Вступ. Віртуальні активи, зокрема криптовалюта, є відносно новим явищем у світовій економіці. Їхня нематеріальна природа може визначатися по-різному. Спочатку індустрія криптоактивів розвивалася поза увагою державних органів. Проте, коли обсяги її операцій стали значними і віртуальний світ все частіше почав взаємодіяти з матеріальним, виникла потреба у регулюванні криптоактивів, включно з оподаткуванням операцій з ними. На даний момент у світі не вироблено єдиних підходів до оподаткування криптовалют.

Мета дослідження – аналіз загальних принципів оподаткування операцій з криптовалютами, які вже з’явилися, а також оподаткування криптовалют у Європі та США. Крім того, слід проаналізувати методологічні підходи до оподаткування криптовалют відповідно до зареєстрованих в Україні законопроектів.

Методи: системний та інституційний аналіз, загально-філософські – аналізу і синтезу, узагальнення, порівняльного, історичного і логічного.

Основні результати. Фіскальна політика щодо оподаткування криптовалют у різних країнах залежить від того, як їхнє законодавство визначає віртуальні гроші. Наприклад, у США криптовалюти вважаються власністю, у Великій Британії – капітальним активом, а в Італії – різновидом іноземної валюти. У більшості країн фізичні особи повинні сплачувати податок на приріст капіталу з криптовалют, тобто з прибутку, отриманого від купівлі – продажу таких активів.

Крім того, фізичні особи повинні сплачувати прибутковий податок, якщо отримують винагороду у формі криптовалют. Для визначення суми податку, яку потрібно сплатити, віртуальні активи конвертуються у національну валюту за актуальним обмінним курсом на дату здійснення операції.

В Україні поки що немає чинного закону про криптовалюту. Закон України “Про віртуальні активи” підписано 15 березня 2022 р., але він не набув чинності. Це станеться лише після набуття чинності законом про внесення змін до Податкового кодексу щодо особливостей оподаткування операцій із віртуальними активами.

Висновки. В Україні нині немає заборони на використання криптовалют, що робить їх легальними активами та засобом платежу, але з невизначеним статусом. Тому податки при використанні криптовалют сплачуються на загальних підставах. Ситуація може змінитись після набрання чинності законодавства щодо оподаткування віртуальних активів, якщо підходи і ставки оподаткування будуть конкурентоспроможні до оподаткування операцій з криптоактивами в інших, в більшості європейських, країнах, що може привести до збільшення доходної частини державного бюджету України і здатності розвитку інновацій та залученню додаткових іноземних інвестицій.

Ключові слова: оподаткування криптовалют, легалізація криптоактивів, віртуальні гроші, цифрові активи, доходи державного бюджету, інвестиції, інновації.

ІНВЕСТИЦІЇ В НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ ПРИ ФОРМУВАННІ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

Андрій Єременко

к. е. н., докторант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

andreyu@ukr.net

Вступ. Нематеріальні активи не тільки мають значення, а й вартість; їх можна капіталізувати і залучати до економічного процесу. У сучасних

економічних реаліях більшу частину всеосяжного багатства країн зосереджено у формі нематеріального капіталу (активів), які охоплюють все, що підвищує продуктивність економіки (знання, інституції, досвід) і сприяє покращанню добробуту (соціальні відносини, культурні цінності). Інвестиції в нематеріальні активи при формуванні креативної економіки – це авансована вартість, яка в процесі свого вкладення в господарську діяльність приносить додану вартість.

Мета дослідження – висвітлення ролі інвестицій у нематеріальні активи при формуванні креативної економіки для створення матеріального багатства.

Методи. У процесі дослідження застосовувалися загальнонаукові й спеціальні методи: аналізу, синтезу, опису, порівняння і узагальнення.

Основні результати. У креативній економіці основними детермінантами виробництва та економічного розвитку є інновації та творчий людський капітал, що мають свої особливості функціонування і є базовими складовими нематеріальних активів. У свою чергу, основою будь-якої інновації є унікальні, неординарні ідеї та знання, які є функцією відповідних компетенцій творчих людей, чия здатність мислити та продукувати нові, оригінальні ідеї називається креативністю.

Визначено, що сьогодні, коли суспільство розвивається, головним фактором креативної економіки є людський капітал, а розвиток людського капіталу залежить від рівня розвитку освіти та науки в країні. Емпіричні дані показують, що спрямування інвестицій у людський капітал сприяє зміцненню креативної економіки, підвищенню конкурентоспроможності країни та водночас гарантування відповідних темпів соціально-економічного розвитку.

Висновки. Для розвитку людського капіталу – одного з головних факторів зміцнення креативної економіки, особливо професійних компетенцій і талантів, необхідно забезпечити відповідні інвестиції і підвищивши рівень фінансування освіти. Сьогодні справжнє багатство вже не конкретне, а абстрактне; воно не матеріальне, а нематеріальне. Здатність до інновацій, створення концепцій та ідей тепер стала вирішальною конкурентною перевагою.

Ключові слова: нематеріальні активи, креативна економіка, вартість, людський капітал, інновації.

ПИТАННЯ ПЕРІОДИЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ В УКРАЇНІ

Олександр Куцовський
аспірант

Академія праці, соціальних відносин і туризму
м. Київ, Україна
kuolvitphd@gmail.com

Вступ. В умовах внутрішньої та зовнішньої економічної нестабільності України, періодизація боргу допомагає балансувати коротко- та довгострокові зобов'язання. Еволюція державного боргу відображає складні економічні та

політичні умови країни, змінюючись через фінансові кризи, реформи і конфлікти. Сучасні підходи включають реструктуризацію, міжнародну допомогу та оптимізацію управління боргом для забезпечення фінансової стабільності.

Мета дослідження – аналіз підходів до періодизації управління державним боргом в Україні, окреслення ретроспективи розвитку його механізмів та інструментарію.

Методи. Теоретико-методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання явищ і процесів економічного розвитку, зокрема: аналізу, синтезу, узагальнення, діалектики, поєднання історичного та логічного.

Основні результати. Підходи до періодизації управління державним боргом відображає не лише еволюційні зміни в економічній політиці країни, а й допомагає розкрити вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на цей процес. Упорядкована періодизація дає змогу виявити й проаналізувати динаміку змін у стратегіях управління держборгом, виокремити магістральні фактори, котрі впливали на формування боргової політики в країні, визначити їх наслідки для стійкості державних фінансів у цілому. Крім того, вивчення етапів/періодів розвитку управління боргом може виявити певні тенденції та закономірності, які сприяли успішному керуванню боргом або, навпаки, спричинили фінансові проблеми. Такий аналіз може стати базовою платформою для формулювання рекомендацій та стратегій для майбутнього управління боргом, спрямованих на забезпечення фінансової й економічної стабільності країни. За результатами дослідження систематизовано та уніфіковано етапи управління державним боргом: 1) перші роки незалежності (1991–1994); 2) період економічної стабілізації та реформ (1995–1999); 3) дотування економіки та криза 2000-х років (2000–2008); 4) період фінансової кризи та реструктуризації боргу (2009–2014); 5) посткризовий період та реформи (2015–2019); 6) виклики пандемії COVID-19 (2020–2022); 7) Україна в умовах повномасштабного російського вторгнення (з 2022 р. дотепер). Виокремлення підходів до періодизації управління державним боргом сприяє уніфікації даних та дає змогу провести порівняльний аналіз фаз. Це допомагає ідентифікувати тенденції, зміни в стратегіях та пріоритетах, а також визначити ключові чинники, що впливали на боргову політику України. Порівняльний аналіз дає змогу визначити найуспішніші підходи в різних історичних умовах та врахувати ці уроки при формуванні стратегій управління боргом на середньострокову перспективу.

Висновки. Систематизація та уніфікація підходів до періодизації державного боргу необхідні для розроблення адаптивних стратегій, що враховують соціально-економічний розвиток і забезпечують фінансову стабільність. Аналіз і розуміння сучасних підходів до управління боргом важливі для формування ефективної боргової політики, яка сприятиме стабільності й розвитку економіки.

Ключові слова: державний борг, управління державним боргом, ретроспектива, періодизація.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ

Володимир Манікало

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

vova.manikalo@yahoo.com

Вступ. Фіскальними ризиками є чинники, які можуть спричинити відхилення доходів, видатків, дефіциту державного бюджету та державного боргу від запланованих показників. Повне і достовірне відображення інформації про наявні чи потенційні фіскальні ризики у сфері державних фінансів підвищує рівень економічної обґрунтованості напрямів бюджетної політики і забезпечує передумови для вжиття відповідних заходів, спрямованих на мінімізацію можливого негативного впливу на показники державного бюджету країни.

Мета дослідження – аналіз економічної сутності фіскальних ризиків та їхнього впливу на забезпечення стійкості бюджетних показників.

Методи: бібліометричний аналіз, операціональний підхід, інституціональний аналіз, аналіз, синтез, індукція, дедукція, логічного узагальнення.

Основні результати. Питання управління фіскальними ризиками задля цілей національної економічної безпеки займає провідне місце на всіх етапах бюджетного процесу. Так, відповідно до ст. 32 Бюджетного кодексу України “з метою мінімізації впливу фіскальних ризиків на показники державного бюджету у плановому бюджетному періоді Міністерство фінансів України здійснює управління фіскальними ризиками шляхом їх виявлення, оцінки, моніторингу та розроблення заходів з їх мінімізації”. Відповідно до п.12 ст. 38 Бюджетного кодексу України інформація про фіскальні ризики та їх можливий вплив на виконання показників державного бюджету у плановому бюджетному періоді є невід’ємним додатком до матеріалів, які додаються до проекту закону про Державний бюджет України.

Висновки. Існують завдання наукового та практичного спрямування щодо дослідження та удосконалення механізмів управління фіскальними ризиками, що уможливить нівелювання їх впливу на фінансовий стан суб’єктів господарювання та сприятиме стабілізації економічної ситуації країни задля цілей національної безпеки.

Ключові слова: бюджетні показники, державний бюджет, фіскальні ризики.

СПЕЦИФІКА АНАЛІЗУ РИНКОВИХ ЦІН НА ОБ'ЄКТИ НЕРУХОМОСТІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ МОНІТОРИНГУ ЗАСТАВНОГО МАЙНА В УКРАЇНІ

Сергій Петенко

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

petenko78@gmail.com

Вступ. Кредитування під заставу – один із найпоширеніших видів кредитування, за умовами якого позичальник, гарантуючи свої зобов'язання, надає кредитору в заставу рухоме чи нерухоме майно. Однак при цьому існують ризики появи непередбачених ситуацій, які можуть негативно позначитися на заставному забезпеченні. Цей вид ризику полягає в недостатності засобів, які можуть бути отримані від реалізації наданого банку забезпечення кредиту для повного задоволення боргових вимог до позичальника. В зв'язку з цим аналіз ринкових цін на об'єкти нерухомості як одному із видів заставного забезпечення в процесі моніторингу є критично важливим процесом, який дає змогу оцінити ризики, пов'язані з кредитами, забезпеченими нерухомістю. Цей аналіз допомагає банкам та іншим кредиторам визначити, чи зберегла застава свою вартість і чи достатньо вона покриває суму кредиту.

Мета дослідження полягає в оцінці специфіки організації процесу аналізу ринкових цін на об'єкти нерухомості при здійсненні моніторингу заставного майна в Україні.

Методи дослідження включають синтез, аналіз, метод наукової абстракції тощо.

Основні результати. Моніторинг заставного майна – це сукупність заходів, які спрямовані на забезпечення контролю за якісними, кількісними і вартісними характеристиками об'єкта застави, умов його зберігання і правової приналежності.

Головним завданням моніторингу заставного майна банків є встановлення його характеристик, умов зберігання і експлуатації вимогам, які вказуються в договорі застави. Моніторинг заставного забезпечення застосовується також для управління ризиком втрати чи пошкодження предмету застави, допомагає встановити факт погіршення якісних характеристик закладеного майна та інших порушень умов договору застави з метою формування комплексних заходів із захисту інтересів банку в сфері заставного забезпечення кредиту, а також провести переоцінку заставного майна для визначення нової цінності.

Своєчасне проведення моніторингу дає змогу запобігти пошкодженню всіх складових застави, дає можливість диверсифікувати ризики, а також вибрати ті предмети застави, які найменше мають схильність до даних явищ. Регулярний моніторинг заставного майна дасть можливість оптимізувати роботу банку із

заставами, а також зменшить ризики кредитної операції.

Моніторинг заставного майна має такі завдання:

1. Перевірка фактичної наявності майна в місцях зберігання та експлуатації.
2. Перевірка стану заставного майна.
3. Підтвердження прав власності на об'єкт, який є об'єктом застави.
4. Контроль за поточною ринковою вартістю майна.
5. Аналіз достатності заставного майна з врахуванням наявної інформації про наявність вимог третіх осіб на власність предмету застави.

У процесі моніторингу заставного майна важливість аналізу ринкових цін на об'єкти нерухомості полягає у наступному:

1. Оцінка ризиків. Означає, що зміни на ринку нерухомості можуть призвести до зменшення вартості застави, що підвищує ризик неповернення кредиту.
2. Прийняття рішень щодо реструктуризації. Означає, що якщо вартість застави значно знизилася, банк може вирішити реструктуризувати кредит або виставити заставу на продаж.
3. Визначення розміру резервів. Означає, що банки зобов'язані формувати резерви під можливі кредитні збитки. Аналіз ринкових цін на об'єкти нерухомості допомагає визначити необхідний розмір резерву для кожного кредиту.

Однією з головних проблем при аналізі ринкових цін на об'єкти нерухомості при здійсненні моніторингу заставного майна в Україні є відсутність офіційних статистичних даних, збір яких ніким не налагоджений, ніким не централізований, ніде не публікується. Завдання створення інформаційної системи ринку нерухомості, що необхідне, у т. ч., при здійсненні моніторингу заставного майна в Україні – це завдання державного значення, оскільки індикатори ринку, як і інші індикатори фондового ринку, відображають стан економіки країни. Необхідно зауважити, що ринок нерухомості України характеризується безпрецедентною інформаційною закритістю, яка і визначає відсутність серйозної його аналітики.

Специфіка аналізу ринкових цін на об'єкти нерухомості при моніторингу заставного майна полягає в наступному:

- індивідуальний підхід. Полягає у тому, що кожен об'єкт нерухомості має свої унікальні характеристики, які впливають на його вартість, тому аналіз повинен бути індивідуальним для кожного об'єкта застави;
- комплексний підхід. Полягає у тому, що при аналізі необхідно враховувати різноманітні фактори, такі як:
 - а) загальна кон'юнктура ринку – тенденції зростання або падіння цін на нерухомість в регіоні;
 - б) специфіка сегмента – ціни на житлову, комерційну або промислову нерухомість можуть змінюватися по-різному;
 - в) характеристики об'єкта – площа, планування, стан, розташування, наявність інфраструктури тощо;
 - г) зовнішні фактори – економічна ситуація в країні, зміни законодавства,

природні катаклізми та інші події, які можуть вплинути на ринок нерухомості.

- регулярність. Полягає у тому, що аналіз вартості застави повинен проводитися регулярно, особливо в період економічної нестабільності;

- використання сучасних інструментів. Полягає у тому, що для аналізу ринку використовуються різноманітні інструменти, такі як:

- 1) бази даних з інформацією про продажі нерухомості (дають можливість відстежувати динаміку цін і порівнювати характеристики об'єктів);

- 2) програмне забезпечення для оцінки нерухомості (такі спеціальні програми допомагають автоматизувати багато процесів і отримувати більш точні результати);

- 3) геоінформаційні системи (дають змогу аналізувати вплив географічного розташування на вартість об'єкта).

Найбільш трудомісткими етапами є створення автоматизованих інформаційних систем (АІС) баз даних з подальшим регулярним моніторингом ринкових цін на об'єкти нерухомості при здійсненні моніторингу заставного майна, тобто збір і статистична обробка інформації про ринок. Ці етапи повинні здійснюватися на основі стандартизованих форматів по стандартизованих методиках. Оскільки ринку нерухомості України притаманна певна інформаційна закритість, то без знання оцінювачем основ аналізу ринку нерухомості і його доступу до інформаційних систем баз даних, результати оцінки застав, особливо в умовах незбалансованого ринку, будуть характеризуватися високою мірою невизначеності.

Висновки. На наш погляд, аналіз ринкових цін на об'єкти нерухомості при здійсненні моніторингу заставного майна в Україні є складним процесом, який вимагає високої кваліфікації фахівців. Тому довіряти цей аналіз варто тільки досвідченим аналітикам або оцінювачам.

Ключові слова: застава, моніторинг заставного майна, бази даних, оцінка нерухомості, вартість застави.

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ У СФЕРІ ПРИВАТИЗАЦІЇ БАНКІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Євгеній Пистогов

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

pystogov@gmail.com

Вступ. Протягом останнього десятиліття в Україні спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості банків, акціонером яких є держава, і як наслідок збільшення їх частки на банківському ринку. Так, у 2014 р. держава була

акціонером двох банків – АТ “Ощадбанк” та АТ “Укрексімбанк”. Наразі кількість таких банків зросла до семи. Таким чином, в Україні склалася ситуація, що на банківському ринку держава кілька разів набувала права власності на окремі банки, однак, наразі відсутні успішні кейси щодо їх приватизації, під час яких мають враховуватися інтереси держави у цій сфері.

Мета дослідження полягає у вивченні механізмів приватизації, які можуть бути застосовані на практиці задля досягнення “win-win” ефекту для держави та усіх зацікавлених стейкхолдерів.

Методи: при дослідженні застосовано такі методи як аналіз, синтез, групування, порівняння та узагальнення.

Основні результати: за даних НБУ, протягом I кварталу 2024 р. частка банків державного сектору економіки (без АТ “Мотор-Банк”) у чистих активах сектору становила 53,6%, у коштах населення – 63,9%. Але для реалізації Програми Ukraine Facility, яка має стати основою для реалізації програми фінансової підтримки України від Європейського Союзу протягом 2024–2027 рр., зменшення частки держави в банківському секторі та приватизація державних банків є однією з ключових реформ, пов'язаних з фінансовими ринками. Аналогічні зобов'язання Україна взяла також і перед МВФ. Отже, є потреба у суттєвому оновленні стратегічних принципів (цілей) реформування державного банківського сектору і як наслідок визначенні фундаментальних принципів держави у сфері приватизації банків, в яких вона є акціонером. Відповідні заходи необхідно проводити вже, щоб бути готовим на момент скасування воєнного стану в Україні не гаючи часу розпочати реальні кейси з приватизації банків, акціонером в яких є держава.

Висновки. Визначення конкретних стратегічних цілей держави щодо приватизації того чи іншого банку державного сектору економіки має відбуватися спільно з міжнародними партнерами України, при цьому має враховуватися стратегічна важливість банку для економіки держави.

Ключові слова: приватизація, державні банки, економіка, зменшення державна частка в банківському секторі.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗВІТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Андрій Свистун

к. е. н., докторант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

a.svystun@ukr.net

Вступ. Серед завдань Міністерства фінансів України є розроблення та удосконалення нормативно-правових актів у сферах бухгалтерського обліку та

аудиту, з урахуванням вимог актів законодавства ЄС у відповідних сферах та міжнародних стандартів фінансової звітності, міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі. Актуальність дослідження визначена підвищеною увагою учасників ринку, усіх зацікавлених сторін, включно з потенційними інвесторами, до інформаційної прозорості державних банків, а також значною питоמוю вагою таких банків у активах і пасивах системи. Основу дослідження склали нормативно-правова база України та ЄС, публічна звітність українських та зарубіжних банків, доповіді міжнародних експертів, нормативні акти НБУ, рекомендації і директиви Європейського органу нагляду (ЕВА) щодо уніфікації та оптимізації звітності банків, річні звіти провідних вітчизняних та іноземних банків, статистичні бази даних МВФ, Світового банку, НБУ.

Мета дослідження полягає в узагальненні міжнародного та вітчизняного досвіду для підготовки рекомендацій щодо удосконалення звітності державних банків з акцентом на оприлюдненні певної інформації для учасників ринку.

Методи: аналізу, синтезу, абстрагування, конкретизації, узагальнення.

Основні результати. За результатами дослідження буде надано огляд регламентів (порядків), що застосовує регулятор до статистичної звітності банків та модифікація вимог в умовах воєнного стану. Враховуючи курс на конвергенцію національних стандартів і європейської нормативної бази, слід дослідити еволюцію стандартів в країнах ЄС за останні роки, щоб показати перспективу трансформації для українських банків, модифікації звітності FINREP та COREP, інтеграції форматів звітності. Особливу увагу в дослідженні буде приділено питанням звітування банків про сталий розвиток, екологічний і соціальний вплив з позиції передової банківської практики у світі. Підготовлені пропозиції щодо удосконалення звітів Мінфіну про результати діяльності державних банків за ключовими компонентами (ліквідності, якості активів, капіталізації, прибутковості, корпоративного управління, соціального і екологічного впливу тощо).

Висновки. Проведений аналіз дав змогу сформулювати пропозиції та рекомендації, зокрема, змін до нормативно-правових актів НБУ з метою підвищення рівня інформаційної прозорості банків, що буде сприяти не тільки підвищенню довіри до банківського сектору в цілому, але й інвестиційній привабливості державних банків в рамках перспектив залучення стратегічних інвесторів.

Ключові слова: інформаційна прозорість банків, звітність FINREP та COREP, державні банки.

МАКРОПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЗА УПРАВЛІННЯМ ПРОБЛЕМНИМИ АКТИВАМИ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Євген Слюсаренко

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

ievgensliusarenko@gmail.com

Вступ. Державні банки відіграють ключову роль у фінансових системах багатьох країн, забезпечуючи кредитування та підтримку економіки. Однак, накопичення непрацюючих кредитів (Non-Performing Loans, NPLs) та інших проблемних активів може підривати стабільність банків. Управління цими активами є критичним для збереження довіри вкладників, інвесторів і регуляторів. Макропруденційне управління проблемними активами державних банків набуває особливої актуальності у сучасних умовах економічної нестабільності та високих фінансових ризиків, особливо під час війни в Україні.

Мета дослідження – узагальнення теоретичних і практичних засад макропруденційного нагляду за управлінням проблемними активами державних банків в Україні.

Методи. Загальнонаукові та спеціальні методи: діалектичний, дедуктивний, синтезу та аналізу.

Основні результати. Макропруденційні інструменти управління проблемними активами державних банків спрямовані на зниження системних ризиків і забезпечення стабільності фінансової системи України. Вони охоплюють комплекс заходів для ефективної роботи з непрацюючими кредитами (NPLs) та іншими проблемними активами. По-перше, регуляторні вимоги та нагляд включають підвищені резервні вимоги для покриття потенційних втрат, капітальні буфери для забезпечення стійкості банків, та стрес-тести для оцінки резилієнтності банків до різних економічних сценаріїв. По-друге, нормативно-правові заходи, такі як реформа банкрутства і стягнення боргів, покращання корпоративного управління та зміни в кредитній політиці, спрямовані на зменшення ризиків створення нових проблемних активів. По-третє, фінансові інтервенції передбачають створення державних компаній з управління активами (AMCs), надання банкам доступу до додаткової ліквідності через державні програми підтримки та фіскальні стимули для зниження рівня NPLs. По-четверте, інструменти макропруденційного нагляду охоплюють координацію та співпрацю з міжнародними фінансовими інституціями, такими як МВФ або Світовий банк, для впровадження найкращих практик, створення координаційних комітетів для співпраці між регуляторами та урядовими органами, а також публічне розкриття інформації щодо стану NPLs для підвищення довіри інвесторів. Нарешті, структурні реформи, які включають злиття, поглинання або реорганізацію банків,

у т. ч. державних, з метою підвищення їх ефективності та зменшення обсягу проблемних активів, а також реалізацію реформ, що сприяють економічному зростанню та покращують умови для повернення проблемних кредитів.

Висновки. Актуальність макропруденційного нагляду за управлінням проблемними активами державних банків в Україні є беззаперечною. У сучасних умовах швидких економічних змін і складних ризиків, макропруденційні заходи залишаються важливим інструментом для забезпечення стабільності та розвитку фінансової системи України, підтримки економічного зростання та захисту інтересів стейкхолдерів.

Ключові слова: макропруденційний нагляд, управління проблемними активами банків, банківська установа, державні банки, Non-Performing Loans (NPLs).

ЗАГРОЗИ ТА РИЗИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НЕБАНКІВСЬКОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Володимир Старик

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

starykv@gmail.com

Вступ. В умовах російсько-української війни поточний складний період супроводжується дією цілої сукупності економічних, правових, політичних, соціальних та інших явищ і процесів внутрішнього та зовнішнього походжень, породжуючи нові загрози та ризики для національної економіки та, зокрема, ринку небанківських фінансових послуг. Особливо актуальним це є через економічну дестабілізацію, залежність від підтримки держав-партнерів, несприятливі наслідки глобальних криз, зниження економічної активності внаслідок воєнних дій, тимчасової окупації частини території України, що загалом призводять до трансформації економічної системи, зміни геоекономічної ситуації країни, спаду різних галузей економіки, послаблення безпеки небанківського фінансового ринку.

Мета дослідження – визначення ризиків і загроз фінансової безпеки небанківського фінансового ринку в Україні.

Методи. Для отримання результатів дослідження використано низку наукових методів: абстрагування, аналіз, синтез, конкретизація, узагальнення.

Основні результати. Послаблення безпеки небанківського фінансового ринку в Україні може бути спричинене різноманітними внутрішніми та зовнішніми загрозами та ризиками. Основними з яких є:

- внутрішні: корупційні ризики (непрозора діяльність небанківських

фінансових установ та криміналізація цих установ); недостатність регуляторного контролю; низький рівень корпоративного управління та репутаційний ризик; неплатоспроможність, банкрутство та зниження рівня захисту прав споживачів, інвесторів, кредиторів; недостатній захист системи персональних даних; низький рівень фінансової грамотності та інклюзії населення;

– зовнішні: макроекономічна нестабільність; політична нестабільність та зміни в законодавстві; контагіозність фінансової системи (фінансові кризи в інших країнах чинять значний вплив на вітчизняний небанківський фінансовий ринок через глобалізацію фінансових ринків); зміни в міжнародних регуляторних стандартах і нормах; швидкий розвиток фінтех компаній та нових технологій створює ризики для традиційних небанківських установ у неспроможності адаптації до нових умов.

Ці внутрішні та зовнішні загрози і ризики вимагають постійного моніторингу та впровадження відповідних заходів для мінімізації їх впливу на небанківський фінансовий ринок України. Таким чином, фінансова безпека має бути спрямована на оптимізацію функціонування ринку фінансових послуг як важливий пріоритет ефективного використання та збереження фінансових ресурсів.

Висновки. Нинішній етап вимагає посилення наукового прогресу та впровадження передових технологій для підвищення безпеки на небанківському фінансовому ринку. Швидка та динамічна еволюція фінансових ринків у сучасних економічних обставинах значно впливає на довіру та ефективність як на національному, так і міжнародному рівні.

Ключові слова: фінансова безпека, ринок небанківських фінансових послуг, небанківські фінансові установи, ризики та загрози.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ: ДОСВІД СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Євгеній Шалденко

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

shaldenko@i.ua

Вступ. В умовах повномасштабної агресії та економічної нестабільності питання забезпечення стійкого функціонування державних інституцій набуває критичного значення. Особливої уваги потребує модернізація фінансових механізмів судової системи як ключового елемента державного апарату. Питання фінансової резилієнтності державних інституцій набуває особливої важливості в контексті європейської інтеграції та повоєнної відбудови України, отже, є потреба

в систематизації та вдосконаленні механізмів фінансування судової системи для забезпечення її незалежності та ефективності в умовах обмежених ресурсів.

Мета дослідження – визначення та обґрунтування напрямів модернізації фінансових механізмів державних інституцій України для підвищення їхньої резилієнтності в умовах повномасштабної агресії, використовуючи досвід трансформації системи фінансового забезпечення судової влади.

Методи. Використано такі методи: абстрактно-логічний, аналіз, синтез, конкретизація, узагальнення.

Основні результати. Аналіз сучасного стану фінансового забезпечення судової системи України виявляє низку системних проблем: недостатність фінансування, неефективність розподілу ресурсів, відсутність гнучких механізмів адаптації до кризових умов. Повномасштабна агресія загострила ці проблеми та створила нові виклики: необхідність релокації судів, забезпечення кібербезпеки, підтримка безперервності судочинства в умовах обмежених ресурсів. Дослідження міжнародного досвіду показує, що резилієнтність державних інституцій значною мірою залежить від ефективності їх фінансових механізмів. Ключовими елементами сучасної системи фінансового забезпечення мають стати: впровадження ризик-орієнтованого підходу до бюджетного планування; створення резервних фондів для швидкого реагування на кризові ситуації; диверсифікація джерел фінансування; цифровізація фінансових процесів; розвиток механізмів державно-приватного партнерства.

Особливу увагу слід приділити досвіду судової системи у впровадженні інноваційних фінансових рішень. Зокрема, успішними виявились: електронне судочинство, що дало змогу оптимізувати витрати, система автоматизованого розподілу справ, механізми віддаленої роботи судів. Для підвищення резилієнтності державних інституцій пропонується: розробити комплексну стратегію фінансової стійкості, впровадити систему раннього виявлення фінансових ризиків, створити гнучкі механізми перерозподілу ресурсів, забезпечити прозорість фінансових процесів, розвивати цифрову інфраструктуру. Реалізація цих заходів допоможе підвищити стійкість державних інституцій до кризових явищ та забезпечити їх ефективне функціонування в умовах повномасштабної агресії та післявоєнного відновлення.

Висновки. Модернізація фінансових механізмів є критично важливою для забезпечення резилієнтності державних інституцій. Досвід судової системи демонструє ефективність впровадження інноваційних рішень та може бути адаптований для інших державних установ.

Ключові слова: судова система, фінансове забезпечення, державні інституції, резилієнтність, модернізація.

IMPACT OF MONITORING OF GRANT FUNDING EFFECTIVENESS

Олексій Швидкий

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

shvydkiyav@gmail.com

Introduction. Effective monitoring of grant funding is essential for ensuring that funds are used appropriately and that projects achieve their intended outcomes. Various methodological approaches to monitoring can significantly impact the effectiveness of grant funding by identifying misuse of funds, tracking project progress, and enhancing accountability and transparency.

Aims. The goal is to identify different methodological approaches to monitoring grant funding and their impact on funding effectiveness, and to discuss how specific monitoring methods can help identify misuse of funds, track the progress of funded projects, and ensure accountability and transparency in the grantmaking process.

Methods. To obtain research results, general scientific methods were used: analysis, synthesis, abstraction, concretization, generalization.

Main results. Monitoring grant funding involves financial audits to verify compliance and deter misuse, performance monitoring to track project progress and outcomes, and the use of technology and participatory monitoring to enhance the effectiveness of grant funding. Financial audits help ensure that funds are spent according to the grant’s terms and conditions and can detect discrepancies and potential fraud. Performance monitoring involves setting specific goals, assessing progress, and ensuring timely support for projects. Technology, such as digital tools and grant management software, enhances the monitoring process by providing immediate insights and increasing transparency. Participatory monitoring involves involving beneficiaries and stakeholders in the evaluation process to gain a deeper understanding of the project’s impact and foster ownership and accountability.

Conclusions. The impact of monitoring on grant funding effectiveness cannot be overstated. Financial audits, performance monitoring, the use of technology, and participatory approaches all play vital roles in ensuring that funds are used appropriately, projects stay on track, and accountability and transparency are maintained. By implementing robust monitoring methods, funders can maximize the impact of their grants, ultimately leading to more successful and sustainable outcomes.

Keywords: grant funding, monitoring, transparency, accountability, funding effectiveness.

РОЛЬ ГРАНТОВОГО ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВОЇ СФЕРИ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Володимир Шуман

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

madidol04@gmail.com

Вступ. Грантове фінансування наукової сфери відіграє критичну роль у повоєнному відновленні України, стимулюючи інновації, розвиток людського капіталу та економічне зростання.

Мета дослідження – оцінка ролі грантового фінансування наукової сфери у повоєнному відновленні України.

Методи. Огляд наукової літератури, досліджень міжнародних і національних статистичних організацій та даних, які стосуються грантового фінансування наукової сфери.

Основні результати. Відновлення інфраструктури та економіки є одним з головних аргументів у повоєнному відновленні України. Наукові дослідження та розробки, підтримані грантами, можуть допомогти у вирішенні проблем, спричинених війною, таких як очищення довкілля, відновлення інфраструктури та розроблення нових джерел енергії.

В українському медіапросторі дедалі частіше вживається термін “План Маршалла”, яким описують очікування масштабної фінансової допомоги, що має стимулювати стрімке відновлення української економіки після завершення війни. Аналогія проводиться з країнами Західної Європи, які отримали значну підтримку за оригінальним Планом Маршалла в 1948–1951 рр. Іншим прикладом допомоги у вирішенні проблем, спричинених війною, є грантова підтримка від Світового банку країн Африки, колишньої Югославії, Боснії та Герцеговини. За останні 5 років банк виділив майже 400 млн дол США грантів, які використовуються для фінансування досліджень та розробок нових методів лікування травм і психічних розладів, спричинених війною, розроблення нових методів сприяння миру та примиренню в постраждалих від конфліктів регіонах.

Україна також має досвід використання грантового фінансування для вирішення проблем, зокрема спричинених російсько-українською війною. Численні гранти від ЄС допомогли фінансувати дослідження та розроблення нових методів очищення води, забрудненої радіоактивними речовинами внаслідок Чорнобильської катастрофи. Також одним із останніх грантових проєктів ЄС та KfW є надання місту Чернівцям 14,93 млн євро на модернізацію водного господарства.

Висновки. Грантове фінансування наукової сфери відіграє ключову роль у повоєнному відновленні України. Ця підтримка дає можливість українським

*II Науково-практична конференція аспірантів та докторантів
“Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення”;
17.07.2024*

науковцям проводити дослідження, спрямовані на вирішення проблем, спричинених війною, таких як очищення забруднених територій, розроблення нових методів лікування травм та психічних розладів, а також сприяння миру.

Ключові слова: грантове фінансування, фінансування науки, повоєнне відновлення.

РОЗДІЛ 3. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

ПЕРСПЕКТИВИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Андрій Азаров

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

azy@ukr.net

Діяльності суб'єктів господарювання у сфері малого та середнього бізнесу традиційно приділяється менше уваги, порівняно з крупним бізнесом. Проте їх роль у створенні нових робочих місць, сплаті податків до державного бюджету є значною. Мале підприємництво зазвичай представлене товариствами з обмеженою відповідальністю, приватними підприємствами та фізичними особами-підприємцями, які мають невеликий рівень доходу та невелику чисельність найманих працівників. Ці суб'єкти господарювання відіграють важливу роль у розвитку економіки держави, працюючи в різних галузях, і мають найбільшу питому вагу у кожній глобальній економіці.

Перспективи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в контексті євроінтеграції визначаються кількома ключовими факторами, які впливають на ефективність та конкурентоспроможність малого бізнесу у сучасних умовах. Насамперед це гармонізація з європейськими стандартами, яка включає уніфікацію бухгалтерського обліку, що підвищуватиме прозорість та зрозумілість фінансової інформації для міжнародних інвесторів. Необхідне розроблення правової база для внесення змін до законодавства з метою відповідності директивам ЄС, що регулюють обліково-аналітичні аспекти та податкову звітність. Також потрібне розроблення стратегій податкового планування для мінімізації податкових витрат та ефективного управління грошовими потоками. Управлінські рішення повинні бути покращені за рахунок аналітичних інструментів. Використання сучасних аналітичних інструментів для оцінки податкового навантаження дають прогнозування фінансових результатів. Зрозумілі та прозорі облікові системи підвищують довіру до підприємства з боку партнерів та інвесторів. Відповідність європейським стандартам обліку може полегшити доступ до фінансових ресурсів, включно з грантами, кредитами та інвестиціями, а це, у свою чергу, підвищує конкурентоспроможність. Поліпшення системи обліку дає змогу зменшити ризики неправильного нарахування податків та штрафів. Стабільність та передбачуваність податкового законодавства є важливим чинником для стратегічного планування підприємств, знижує ризики та невизначеність у веденні бізнесу. При переході на нові стандарти повинна бути

інформаційна підтримка зі сторони держави. Держава повинна забезпечити консультування для малих підприємств у процесі переходу на нові стандарти, оскільки адаптація до нових стандартів може бути фінансово затратною для малого бізнесу, персонал підприємств потребує навчання новим стандартам обліку та аналітики. В умовах євроінтеграції обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів малого підприємництва стає критично важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку, підвищення прозорості та конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Ключові слова: оподаткування, малий та середній бізнес, облік, податкова звітність, гармонізація.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ВІЙНОЮ

Андрій Андрєєв

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

vinkiev3112@gmail.com

Вступ. Сучасні методи та інструменти введення війни призвели до того, що “театром” активних дій є не лише лінія фронту та прифронтові території, а й величезні за площею внутрішні території учасників конфлікту. Еволюція характеру та інструментів введення бойових дій вимагає еволюції прилеглих до війни видів діяльності, у т. ч. аудиту завданих збитків.

Мета дослідження – розвиток теоретичних засад і формування організаційно-методичних положень застосування сучасних технологій та методів аудиту збитків, завданих війною.

Методи. Для досягнення визначеної мети в роботі використано низку загальнонаукових методів, зокрема спостереження, порівняння, аналіз і синтез.

Основні результати. Сучасні методи та технології проведення аудиту збитків від війни зазнали значного розвитку, використовуючи досягнення в різних сферах для підвищення точності, ефективності та повноти аудиту. Їх умовно можна поділити на дві підгрупи: перша, методи та технології збору даних, друга – методи зберігання та аналізу даних.

До найбільш перспективних методів та технологій збору даних, що дають змогу проводити збір великих масивів даних відносять: геопросторові технології, зокрема супутникові зображення, спостереження за допомогою дронів, географічні інформаційні системи; дистанційне зондування, у т. ч. із застосуванням технологій LiDAR; інфрачервоне зйомка; роботизована інспекція для небезпечного зовнішнього середовища (зон хімічного, радіаційного, мінного та інших видів забруднення), а також краудсорсинг (використання звітів і зображень від громадськості через мобільні програми та платформи соціальних

мереж для збору інформації про пошкодження в реальному часі).

У питаннях зберігання та аналізу даних найперспективнішими є:

технологія блокчейн, що забезпечує безпеку та цілісність даних, зібраних під час оцінки збитків від війни, забезпечуючи захист від підробки, а також прозоре звітування шляхом створення прозорих і незмінних записів про оцінки, претензії та відшкодування;

алгоритми машинного навчання, задля обробки величезного обсягу даних зображень, щоб автоматично виявляти та класифікувати пошкодження, прискорюючи процес оцінки, а також для побудови прогностичних моделей аналітики для прогнозування потенційних зон пошкодження та визначення пріоритетів областей перевірки;

3D-модельовання та імітація: створення 3D-моделей пошкоджених ділянок для детального аналізу та планування робіт з реконструкції.

Висновки. Ці сучасні методи та технології дають змогу більш комплексно та своєчасно оцінювати збитки від війни, підтримуючи ефективне реагування, відновлення та реконструкцію. Проте їх використання потребує подолання викликів, що постають перед суспільством, у т. ч. йдеться про проблематику конфіденційності та етики, недостатнього розвитку інфраструктури та відсутності достатньої кількості спеціалістів.

Ключові слова: війна, аудит збитків, сучасні технології, повоєнне відновлення.

ПОСИЛЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Євген Гусак

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

2301inbox@gmail.com

Вступ. Для забезпечення резилієнтності економіки в умовах повномасштабної агресії та повоєнного відновлення України необхідна реалізація євроінтеграційного вектора політики України.

Мета дослідження – уніфікація показників стійкості й резилієнтності; розроблення напрямів посилення протидії економічній нестабільності.

Методи: інновації у формуванні показників, зборі інформації, узагальненні й трактуванні.

Основні результати: глобальний обмін інформацією передбачений ініціативою ООН у рамках проведення добровільних національних оглядів досягнення цілей сталого розвитку, має на меті уніфікацію звітності. Пошук шляхів її вирішення перебуває в центрі уваги різних платформ зустрічей високого рівня, супроводжується оновленням відповідних міжнародних інституцій.

Висновки. На основі інформаційних стандартів необхідно вдосконалювати конкурентоспроможні інститути. У рамках сталого, прогресивного відновлення української нації у 2023–2024 рр. та подальшої перспективи цілепокладання системи державних органів буде орієнтовано на підвищення резилієнтності економічних агентів усіх форм власності.

Ключові слова: Україна, євроінтеграція, резилієнтність, економіка, прогресія.

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙ ЗІ СТВОРЕННЯ ІТ-ПРОДУКТІВ

Антон Козиряцький

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

anton.kozyriatskyi@gmail.com

Вступ. Враховуючи значний внесок ІТ-сектору у валовий внутрішній продукт (ВВП) багатьох країн, дослідження аналітичного забезпечення управління операціями зі створення ІТ-продуктів набуває особливої економічної значущості.

Мета дослідження – узагальнення напрямів удосконалення управління операцій зі створення ІТ-продуктів.

Методи. Для досягнення мети доцільно використовувати сукупність наукових методів: теоретичні методи аналізу та синтезу буде застосовано для вивчення наявних теоретичних підходів та концепцій до управління операціями зі створення ІТ-продуктів.

Основні результати. Результатом роботи є проведення аналізу сучасних теоретичних підходів до аналітичного забезпечення управління ІТ-продуктами, визначення ключових факторів, що впливають на економічну ефективність управління процесами створення ІТ-продуктів, а також розроблені практичні рекомендації для підвищення економічної ефективності управління створення ІТ-продуктів.

Висновки. Реалізація поставленої мети відкриває широкі можливості для подальших наукових досліджень у сфері управління ІТ-проєктами, економічної ефективності та організаційного розвитку підприємств ІТ-сектору. Результати роботи можуть стати основою для розроблення нових методик та підходів до управління ІТ-продуктами.

Ключові слова: ІТ-продукт, управління продуктом, аналітичне забезпечення.

INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE FIELD OF CRYPTOCURRENCIES REGULATION

Артем Кучерявий

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

kartemo@ukr.net

Introduction. Ukraine ranks third in the global cryptocurrency business leaders ranking. Considering the stable trend and positive development dynamics of the national cryptocurrency sector, even during wartime, it is advisable to conduct a scientific review of this sector, considering the new legislation adopted at the state level, and outline new prospects for legislative regulation of virtual asset circulation in Ukraine.

The objective – is to analyze the existing international experience in the field of cryptocurrency circulation regulation.

Methodology: institutional approach, analysis, synthesis, bibliographic analysis.

Results. In Ukraine, in 2022, with the adoption of the Law of Ukraine “On Virtual Assets” (Law No. 2074-IX), the circulation of virtual assets such as bitcoins was legalized. According to this regulation, cryptocurrency officially received the status of an intangible asset with its own value, and it was determined that digital assets are an object of civil law. The conducted research studied the international experience of countries such as the USA, Canada, Japan, Austria, Iceland, Finland, the United Kingdom, Germany, and others. The institutional knowledge of these countries demonstrates that the legal status of cryptocurrencies can vary: an analogue of payment means (USA, Japan); and intangible assets (Austria, Finland). The international practice already demonstrates established approaches to building an organizational and regulatory model for cryptocurrency circulation.

Conclusions. A legal framework is being formed in Ukraine that will allow foreign and Ukrainian cryptocurrency exchanges to operate legally and officially; banks in the national jurisdiction will be allowed to open accounts for cryptocurrency companies; Ukrainian citizens will be able to protect their investments in virtual assets; the state will facilitate the protection of cryptocurrency owners and provide legal protection of rights to virtual assets. A promising direction for further research in the field of cryptocurrency circulation regulation is resolving inconsistencies in the terminology and classification. This will create the methodology and improve the organizational and methodological support of accounting for these assets.

Keywords: cryptocurrency, regulation, legislation, accounting, blockchain.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ІТ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сергій Лісовий

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

ok@miro.net.ua

Вступ. У сучасному світі бізнес стикається з необхідністю не лише створювати додану вартість та забезпечувати прибутковість діяльності, а й відповідати за свій вплив на суспільство та довкілля. Проте відсутність чітко визначених моральних орієнтирів ускладнює цей процес, особливо з огляду на глобальні виклики, такі як зміна клімату, соціальна нерівність та виснаження ресурсів. Ці виклики підкреслюють важливість досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) та впровадження концепції корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). У цьому контексті виникає необхідність переосмислити роль бізнесу, інтегрувати етичні принципи у його діяльність та знайти баланс між економічними, соціальними та екологічними цілями.

Мета дослідження – оцінка впливу принципів та норм моралі на створення передумов удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств сфери ІТ у контексті сталого розвитку.

Методи: бібліографічний аналіз, індукція, методи теоретичного узагальнення та порівняння, аналіз, синтез, логічне узагальнення результатів.

Інформаційна база дослідження: публікації у фахових наукових виданнях та виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus, Web of Science, економічного спрямування; монографії; нормативно-правові акти у сфері бухгалтерського обліку та звітності; звіти та дослідження міжнародних організацій (ООН, Світовий банк, ОЕСР тощо) щодо ЦСР та КСВ.

Основні результати. Дотримання етичних принципів у діяльності економічних агентів різних інституційних секторів економіки сприяє розвитку відповідального та сталого підприємництва як на національному, так і на глобальному рівнях. Підприємствам сфери ІТ рекомендується інтегрувати показники, які відображають внесок у досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР), у систему управління бізнес-процесами. Розрахунок та розкриття відповідних індикаторів у звітності обумовлює необхідність удосконалення обліково-аналітичного забезпечення.

Висновки.

Вирішення проблеми формування належної інформаційної бази прийняття управлінських рішень на підприємствах сфери ІТ в умовах сталого розвитку сприятиме підвищенню ефективності їх діяльності, зростанню податкових надходжень до Державного бюджету України. Крім того, це позитивно вплине на інвестиційний клімат та сприятиме залученню інвестицій в ІТ-сектор України.

Перспективний напрям наукових пошуків становить подальше удосконалення організаційно-методичного забезпечення обліку та контролю ефективності управління бізнес-процесами на підприємствах сфери ІТ.

Ключові слова: підприємства сфери ІТ, бізнес-процеси, морально-етичні принципи, цілі сталого розвитку (ЦСР), обліково-аналітичне забезпечення, звітність.

ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Денис Назарина

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

dnazaryna8@gmail.com

Вступ. Основною місією діяльності соціального бізнесу є визначення досягнення певних соціальних цілей. Більшість соціальних підприємств займаються працевлаштуванням соціально вразливих верств населення, залученням до роботи молоді, вирішенням гендерних питань тощо. Водночас серед соціальних підприємств немає чіткого розподілу за видами діяльності, тому одне підприємство може займатися різними видами діяльності одночасно, генеруючи фінансові ресурси для соціальної діяльності та реінвестування у свою діяльність та певні економічні вигоди для країни.

Мета дослідження – вивчення основ діяльності соціальних підприємств в Україні та їхнього впливу на економічну стійкість країни.

Методи. Абстрактно-логічний метод, інституціональний аналіз, аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, групування, логічного узагальнення.

Основні результати. Розподіл прибутку соціальними підприємствами здійснюється відповідно до положень установчих документів та використовується на реінвестування, соціальні програми та заходи. Соціальні підприємства, які публікують свої звіти зазначили, що на початку свого створення вони витрачали значну частку прибутку на реінвестиції і лише 24–26% на соціальні цілі або іншу статутну діяльність. За даними звіту, підготовленого для проєкту “EU4Youth: Unlocking the Potential of Young Social Entrepreneurs in Moldova and Ukraine” на основі аналізу орієнтовних обсягів річних валових доходів, обсягів податкових та інших нормативних відрахувань, обсягів орієнтовного прибутку, було визначено приблизний та орієнтовний прогнозований внесок соціального підприємництва в економіку країни на рівні понад 3 млрд грн на рік. Цей внесок становить близько 0,08% ВВП України. Але якщо порівняти частку участі робочої сили та отриманий у результаті прогнозований національний продукт, то виявиться, що оціночна продуктивність економічної діяльності соціального бізнесу в Україні на 9% вища, ніж у середньому по країні. При цьому варто наголосити, що основною

метою діяльності соціального підприємництва не є отримання прибутку та досягнення високих економічних показників.

Висновки. Необхідно розвивати соціальний підприємницький потенціал серед населення України, створювати сприятливу екосистему для соціального бізнесу, підтримувати більше молодих соціальних підприємців для розроблення і підтримки своїх інноваційних рішень, спрямованих на популяризацію соціальної інтеграції та забезпечення екологічної і економічної стійкості країни.

Ключові слова: економічна діяльність, звітність, соціальне підприємство, соціальні цілі.

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ

Віталій Небісь

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

nebis.vitalii@gmail.com

Вступ. Зростаючий попит на прозору та вичерпну інформацію про ключові показники діяльності суб'єктів приватного сектору зумовив посилення міжнародних рамок та ініціатив щодо вдосконалення механізмів розкриття нефінансової інформації.

Мета дослідження – визначення роль звітності зі сталого розвитку в залученні підприємствами фінансування.

Методи: бібліографічний аналіз, аналіз, синтез, логічне узагальнення результатів.

Основні результати. Кредитні інструменти стимулювання національних експортерів залишаються одними з найважливіших та найефективніших в арсеналі економічної політики багатьох країн з різним рівнем розвитку. Однією з найгостріших проблем для експортерів в Україні є обмежений доступ до кредитних ресурсів. За нинішніх умов проблема стимулювання національних експортерів набуває особливого значення. Підприємствам-експортерам необхідно підвищувати рівень публічності інформації про свою діяльність у контексті вдосконалення інформаційного забезпечення кредитування експортних операцій підприємств в Україні.

Висновки. Перспективним напрямом досліджень є оцінка взаємозв'язку рівня якості розкриття підприємствами інформації щодо сталого розвитку та інших інструментів підтримки підприємств, наприклад, при кредитуванні експортних операцій, а також наукове обґрунтування методичних підходів розкриття інформації у звітності зі сталого розвитку, необхідної для аналізу експортного потенціалу підприємств.

Ключові слова: звітність про сталий розвиток; експортний потенціал, залучення фінансування, Цілі сталого розвитку; кредитні інструменти.

НАПРЯМИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Володимир Пазинич

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

pva3110@meta.ua

Вступ. Реформування системи бухгалтерського обліку через її гармонізацію з міжнародними стандартами фінансової звітності спричинило суттєві зміни у процесі аналізу звіту про фінансовий стан (бухгалтерського балансу) вітчизняних підприємств, як основної форми фінансової звітності. Актуальність цієї проблематики визначається необхідністю дослідження змін і тенденцій у розвитку аналітичної діагностики фінансового стану підприємств за даними балансу в аспекті вирішення завдань забезпечення економічної безпеки їх діяльності.

Мета дослідження полягає в систематизуванні напрямів діагностики фінансового стану суб'єктів господарювання в контексті забезпечення інформаційних потреб сфери економічної безпеки підприємств.

Методи. Дослідження базується на діалектичному підході до пізнання господарських фактів, явищ та процесів. При висвітленні напрямів діагностики фінансового стану підприємств застосовані методи аналізу, синтезу, групування, узагальнення, порівняння.

Основні результати. Економічний потенціал суб'єкта господарювання висвітлюється у балансі (звіті про фінансовий стан). Економічна інформація щодо стану активів, капіталу та зобов'язань підприємства, розкрита у балансі (звіті про фінансовий стан), забезпечує можливість ухвалення управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію функціонування підприємства і його подальший розвиток. Діагностика звітної інформації про фінансовий стан дає змогу обґрунтувати грамотні управлінські рішення. У фаховій літературі визначено такі основні напрями діагностики фінансового стану: горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз. Інструментарій діагностики використовується для оцінки ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності підприємства. Складність управлінських рішень потребує удосконалення методики й організації аналізу балансу (звіту про фінансовий стан), зокрема, на основі застосування процедур експрес – аналізу через обґрунтування стандартизованих технічних умов нормального фінансового стану підприємства та діагностики даних за напрямками верифікації балансу, горизонтального, вертикального, коефіцієнтного аналізу.

Висновки. Розширено перелік напрямів діагностики фінансового стану підприємств за рахунок експрес – аналізу, спрямованого на оперативне забезпечення управлінського персоналу інформацією для ухвалення економічних рішень в контексті вирішення завдань валідації концепції безперервності розвитку підприємства.

Ключові слова: аналітичне забезпечення, діагностика, фінансовий стан, активи, зобов'язання, капітал.

ДОСВІД ІНШИХ КРАЇН У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ПІСЛЯ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Сергій Сидоренко

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

sydorenko@meta.ua

Вступ. Забезпечення резилієнтності економіки України, обумовлене повномасштабною агресією з боку російської федерації, є складним процесом, що потребує комплексного підходу для його вирішення. До основних аспектів, які необхідно вирішити для підвищення економічної стійкості, належать зміни в оподаткуванні в контексті залучення вдалого досвіду інших країн у відновленні економіки.

Мета дослідження. Зміни в порядку оподаткування, які держава, перебуваючи у збройному конфлікті, вимушена здійснювати з метою відновлення економіки як кінцевого результату, є недостатньо дослідженими попри значну кількість публікацій. Тому метою дослідження є розкриття досвіду інших країн у сфері оподаткування, спрямованого на відновлення економіки після збройних конфліктів.

Методи. Методологічну основу дослідження становить система методів наукового пізнання, зокрема: діалектичний, аналітичний, формально-логічний, дедуктивний, метод класифікації та групування, метод узагальнення.

Основні результати. У світі у XX ст. відбулося більше 350 регіональних війн і збройних конфліктів. У контексті міжнародної співпраці, спрямованої на відновлення зруйнованої економіки внаслідок збройного конфлікту між країнами, може залучатись досвід інших країн, які пережили збройний конфлікт та мають позитивні результати відновлення економіки. В Україні необхідно створювати стимули для інвестицій приватного сектору в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи з метою стимулювання інновацій та розвитку нових технологій, матеріалів для відновлення зруйнованої інфраструктури. Серед таких стимулів виділяють: податкову гнучкість; податкові пільги; захист нових технологій, матеріалів тощо шляхом патентування.

Висновки. Регіональні конфлікти у порівнянні зі світовими війнами характеризуються меншою кількістю країн-учасниць, меншим просторовим масштабом воєнних дій. За результатами аналізу кількох збройних конфліктів, що відбулись у другій половині XX – на початку XXI ст., Україні необхідно врахувати проаналізований досвід у фіскальній політиці в цілому та сфері оподаткування зокрема для уникнення прорахунків та помилок інших країн.

Ключові слова: оподаткування, резилієнтність економіки, збройні конфлікти, економічне відновлення, міжнародна співпраця, патент.

ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПЛАНУ ДІЙ BEPS У НАЦІОНАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Василь Чумак

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

0985083307@ukr.net

Вступ. Враховуючи те, що Україна намагається стати повноправним членом ЄС, досвід країн – членів ЄС у частині імплементації рекомендацій Планом дій BEPS виступає одним із важливих аспектів імплементації його положень, який передбачає системні заходи, спрямовані на протидію ухиленню від оподаткування через зловживання.

Мета дослідження – висвітлення питань, які стосуються імплементації кроків Плану дій BEPS на рівні ЄС до податкового законодавства України.

Методи. Для досягнення визначеної мети використано методи наукового дослідження: інституціональний, системний, емпіричний, порівняльний, ретроспективний, логічні та аналітичні методи.

Основні результати. Заходи Плану протидії BEPS передбачають впровадження ряду інструментів, що дають змогу державам, які беруть участь у реалізації плану, здійснювати боротьбу зі штучним транскордонним переміщенням прибутку.

Сьогодні Україна успішно використовує імплементовані кроки Плану дій BEPS та загальне правило проти податкових зловживань (GAAR), сконцентрувавши в єдиному напрямі інструменти контролю, зокрема, такі як контроль за трансфертним ціноутворенням (ТЦ), виплатою пасивних доходів, діяльністю нерезидентів та контрольованих іноземних компаній (КІК), які, у свою чергу, направлені на протидію агресивним схемам міжнародного податкового планування, що використовуються суб'єктами господарювання з метою розмивання бази оподаткування та виведення коштів за кордон.

У 2022 році державна податкова служба (ДПС), як компетентний орган України, приєдналася до Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін звітами в розрізі країн (CbC). На сьогодні вживаються заходи щодо запровадження автоматизованої системи обміну звітами у розрізі країн міжнародної групи компаній.

ДПС взяла участь у розробленні положень Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки” від 20.03.2023 № 2970-IX, який містить окремі зміни та уточнення щодо визначення МГК та подачі Звітів CbC.

Висновок. Послідовна політика щодо імплементації кроків Плану BEPS, правил GAAR та концентрації напрямів ТЦ, контролю за діяльністю нерезидентів, КІК, пасивних доходів в єдиний ефективний інструмент контролю за правилами

міжнародного оподаткування є успішною та відповідає передовій світовій практиці. Водночас Україні слід продовжувати працювати над впровадженням міжнародних інноваційних та ефективних рішень, які удосконалюють її систему оподаткування, та підтримувати високий рівень співпраці з експертами ОЕСР, ОТД Департаменту казначейства США, Світового банку, МВФ та інших організацій, які відзначають високий професійний рівень українських фахівців.

Ключові слова: оподаткування, план дій BEPS, трансфертне ціноутворення, контрольовані іноземні компанії, автоматичний обмін.

АУДИТ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗА ПРИНЦИПАМИ ESG

Андрій Швагер

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

shvager.andriy@gmail.com

Вступ. Протягом останніх років зростає попит з боку стейкхолдерів, інвесторів та інших зацікавлених сторін у прозорому, послідовному та порівняльному розкритті інформації про екологічні, соціальні та управлінські питання (ESG) у звітах про сталий розвиток. Аудит звітності зі сталого розвитку за принципами ESG забезпечує підґрунтя для оцінки та покращання ефективності бізнес-стратегій сталого розвитку організації та дає змогу підприємствам оцінювати свій вплив на навколишнє середовище, ініціативи соціальної відповідальності, практику управління, забезпечуючи прозорість, підзвітність та довгострокове створення цінності.

Мета дослідження – визначення ключових елементів аудиту звітності зі сталого розвитку та структурованого підходу до оцінки діяльності підприємств за принципами ESG при складанні звітності зі сталого розвитку.

Методи. У дослідженні використано загальнонаукові та специфічні методи вивчення об’єкта: порівняльний аналіз, монографічний, абстрактно-логічний метод та інші.

Основні результати. Одним із основоположних елементів ефективного аудиту звітності зі сталого розвитку за принципами ESG є встановлення чітких цілей аудиту. Визначення та встановлення цілей, які є вимірними, релевантними та узгодженими з пріоритетами ESG підприємства є першочерговою задачею. Встановлюючи ці цілі, підприємства створюють дорожню карту для свого аудиту ESG, керуючи оцінкою ефективності та визначаючи сфери для покращання.

Оцінка суттєвості при проведенні аудиту звітності зі сталого розвитку допомагає визначити пріоритетність ресурсів і зусиль, гарантуючи, що аудит спрямований на сфери, які мають найбільший вплив.

Оцінка ризиків ESG є важливою складовою аудиту звітності зі сталого розвитку ESG. Виявляючи та оцінюючи потенційні ризики, пов’язані з

екологічними, соціальними та управлінськими факторами, підприємства можуть проактивно керувати та мінімізувати ризики діяльності у контексті сталого розвитку (інструментом слугує розроблення стратегій та планів заходів з управління ризиками).

Висновки. Ключові елементи аудиту звітності зі сталого розвитку за принципами ESG охоплюють встановлення чітких цілей аудиту, визначення обсягу за допомогою оцінки суттєвості, забезпечення надійного збору та перевірки даних, проведення всебічної оцінки ризиків та оцінку ефективності за встановленими контрольними показниками. Інтегруючи ці елементи у проведення аудиту звітності зі сталого розвитку за принципами ESG, підприємства можуть ефективно керувати ризиками та стимулювати позитивні зміни у результатах реалізації політики та бізнес-моделі.

Ключові слова: аудит, звітність зі сталого розвитку, міжнародні стандарти аудиту, показники ESG, ділова репутація.

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЗІ СТАНДАРТАМИ ЄС

Володимир Шевченко

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

biman888@ukr.net

Вступ. Гармонізація податкової системи України зі стандартами Європейського Союзу (ЄС) є важливим та пріоритетним етапом інтеграції України в європейське економічне співтовариство. Це питання набуває особливої актуальності в умовах повоєнного відновлення, коли стабільність та ефективність податкової системи мають вирішальне значення для економічної резилієнтності країни.

Мета дослідження – визначення основних проблем гармонізації податкового законодавства України та ЄС.

Методи. Для досягнення визначеної мети використано такі методи наукового дослідження: емпіричний, порівняльний, ретроспективний та інші методи.

Основні результати. У сучасних умовах в Україні податки виконують здебільшого фіскальну функцію, тобто основний акцент робиться на наповнення державного бюджету. Це призводить до високого податкового навантаження на бізнес та громадян, що може стримувати економічний розвиток. Регулююча функція податків, яка передбачає стимулювання певних економічних активностей, залишається на другому плані. Недостатнє використання податкових інструментів для підтримки інновацій, малого та середнього бізнесу, екологічних ініціатив тощо знижує загальну ефективність податкової політики.

Податкові відносини регулюються численними нормативно-правовими

актами, які часто стосуються інших сфер права. Це створює складнощі в адмініструванні податків, підвищує ризик правових колізій та ускладнює розуміння та застосування законодавства як для податкових органів, так і для платників податків. Така фрагментарність призводить до того, що система податкових відносин є недостатньо цілісною і прозорою. Це ускладнює контроль та нагляд за виконанням податкових зобов'язань, а також збільшує витрати на адміністрування податкової системи.

Відсутність чітких та ефективних правових гарантій для платників податків і податкових органів створює невизначеність і підвищує ризики для всіх учасників податкових відносин. Це включає недостатній захист прав платників податків у випадку спорів з податковими органами, що може призводити до зловживань з боку останніх.

Висновки. Для прискорення гармонізації податкової системи в Україні слід забезпечити баланс між фіскальною та регулюючою функціями податків, зменшити фрагментарність законодавства шляхом його кодифікації та спрощення, а також запровадити ефективні правові гарантії для всіх учасників податкових відносин. Такі заходи допоможуть створити сприятливі умови для економічного зростання й інтеграції України до європейського економічного простору.

Ключові слова: оподаткування, податкова система, гармонізація, директиви ЄС.

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ ТА РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ І ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Денис Шибкой

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

shiba.ghost@gmail.com

Вступ: фінансова стабільність України є ключовою умовою забезпечення економічної стійкості під час повномасштабної агресії та у повоєнний період. Воєнні конфлікти значно впливають на економіку, спричиняючи зниження ВВП, зростання інфляції та нестабільність валютного ринку. У цих умовах міжнародна допомога відіграє важливу роль у підтримці фінансової системи та відновленні економіки країни.

Метою дослідження є аналіз ролі міжнародної допомоги у забезпеченні фінансової стабільності України в умовах збройної агресії та повоєнного відновлення, а також розроблення рекомендацій щодо ефективного використання цих ресурсів.

Методи: дослідження базується на аналізі вторинних даних, зокрема звітів міжнародних організацій, статистичних даних Державної служби статистики

України та аналітичних досліджень провідних економічних інститутів. Методологія включає кількісний аналіз фінансових показників, порівняльний аналіз міжнародних програм допомоги та аналіз кейсів успішного використання міжнародної допомоги в інших країнах.

Основні результати:

1. Вплив збройної агресії на фінансову стабільність України: зниження ВВП, зростання інфляції та валютні коливання створили значні виклики для державного бюджету та банківського сектору.
2. Роль міжнародної допомоги: фінансова допомога від міжнародних організацій, таких як МВФ, Світовий банк та ЄС, сприяє стабілізації економіки, забезпечуючи необхідні ресурси для виконання бюджетних зобов'язань та підтримки соціальних програм.
3. Інструменти міжнародної допомоги: кредити, гранти та технічна підтримка використовуються для покриття дефіциту бюджету, стабілізації банківського сектору, інфраструктурних проєктів та розвитку соціальних програм.
4. Ефективність міжнародної допомоги: координація між Урядом України та міжнародними донорами, прозорість та ефективність використання коштів є ключовими аспектами підвищення довіри донорів і залучення додаткових ресурсів.
5. Повоєнне відновлення: міжнародна допомога буде ключовою для відновлення інфраструктури, реінтеграції економічно активних регіонів та стимулювання економічного зростання.

Висновки. Фінансова стабільність України в умовах збройної агресії та повоєнного відновлення значною мірою залежить від ефективного використання міжнародної допомоги. Координація дій уряду та міжнародних партнерів, створення механізмів контролю за використанням коштів та регулярний моніторинг результатів дають змогу забезпечити стабільність та розвиток економіки країни. Міжнародна допомога має бути спрямована на довгострокові програми розвитку, які включають інвестиції у людський капітал, технологічні інновації та стійкий розвиток.

Ключові слова: фінансова стабільність, міжнародна допомога, збройна агресія, повоєнне відновлення, економічна стійкість, інфраструктурні проєкти, соціальні програми.

ПІДХОДИ ДО АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ТЮТЮНОВІСНИХ ВИРОБІВ ДЛЯ ЕЛЕКТРИЧНОГО НАГРІВАННЯ В КРАЇНАХ ЄС: ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Олександр Яворський

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

м. Київ, Україна

aa.yavorsky@gmail.com

Вступ. Для України на шляху приєднання до ЄС важливо стежити за сучасною європейською практикою розвитку акцизного оподаткування у сфері тютюнових виробів і враховувати динаміку змін законодавства. Це стосується, зокрема, акцизного податку на тютюновісні вироби для електричного нагрівання (далі – ТВЕН).

Мета – аналіз підходів до акцизного оподаткування ТВЕН у країнах ЄС та розроблення рекомендацій щодо справляння акцизу в Україні.

Методи. Використано такі методи: абстрактно-логічний, систематизації, компаративного аналізу, експертних оцінок.

Основні результати. На сьогодні Єврокомісія рекомендувала оподатковувати тютюновісні вироби для електричного нагрівання згідно з підходами, які передбачають встановлення порівняно невисоких ставок акцизу. В усіх країнах ЄС, Великій Британії, Норвегії та Швейцарії акцизне навантаження на ТВЕН є нижчим порівняно із сигаретами.

Напрямки перегляду Директиви Ради 2011/64/ЄС все ще обговорюються. За попередньою інформацією, буде запропоновано підвищити мінімальний акциз на сигарети в ЄС із 1,80 до 3,60 євро за пачку з 20 сигарет. Також буде запропоновано встановити на ТВЕН вдвічі менше мінімальне акцизне навантаження порівняно з сигаретами. В Україні ухвалено у першому читанні проєкт Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо перегляду ставок акцизного податку на тютюнові вироби” № 11090, яким передбачено оновлення графіка зростання акцизу та перехід до ставок у євро. Згідно із проєктом, Україна у 2028 р. досягне мінімального рівня акцизу на сигарети 90 євро за тисячу штук. Рівень диференціації акцизного навантаження на сигарети і ТВЕН поступово зросте до 20%.

Висновки. Вітчизняні акцизні новації відповідають сучасній європейській практиці та сприятимуть кращому наповненню державного і місцевих бюджетів. Адже, з одного боку, не буде валютних ризиків для держави. З іншого боку, перехід на ТВЕН, які продаються лише легально, не призводить до втрат податкових надходжень.

Ключові слова: тютюнові вироби, тютюновісні вироби для електричного нагрівання, акцизний податок, тютюновий ринок.

*II Науково-практична конференція аспірантів та докторантів
“Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення”;
17.07.2024*

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Збірник матеріалів Науково-практичної конференції аспірантів та докторантів

17 липня 2024 року

Видано в авторській редакції

Відповідальний за випуск
Бартош С. В.

Об’єм даних 1,04 Мб
Підписано до друку 27.12.2024

Видавець: Державна навчально-наукова установа “Академія фінансового управління”
01034, м. Київ, вул. О. Гончара, 46/48, тел./факс: (044) 277-23-03.
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 4348 від 08.08.2012.